

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 500 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Wijziging van de wet betreffende het beheer van het vermogen van geesteszieken en de aanstelling van voorlopige bewindvoerders

De wet van 7 april 1964 heeft belangrijke wijzigingen gebracht aan de wettelijke bepalingen betreffende de aanstelling van voorlopige bewindvoerders en het beheer van het vermogen van sommige geesteszieken.

In het verslag, namens de commissie voor de Justitie uitgebracht door de Heer Volksvertegenwoordiger Hermans, wordt eraan herinnerd dat het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 18 juni 1850, uitgaande van de Heren Hambye en c.s. een viervoudig doel nastreefde:

1) de procedure tot benoeming van een voorlopige bewindvoerder voorzien in artikel 29 van de wet van 18 juni 1850 te vereenvoudigen en wel door de rechtbanken van eerste aanleg uit te schakelen en te vervangen door de vrederechters;

2) de thans bestaande zaakwaarneming als vorm van het beheer van het vermogen van de geesteszieken in de privé-krankzinnigeninrichtingen te vervangen door de aanstelling van een voorlopige bewindvoerder;

3) een bezoldiging toe te kennen aan de voorlopige bewindvoerder;

4) de bevoegdheid van de voorlopige bewindvoerder uit te breiden.

Tevens blijkt uit hetzelfde verslag, dat op initiatief van de Commissie voor de Justitie van de Senaat de mogelijkheid is geschapen om ook voor de zieken, die met de toelating van de vrederechter in hun gezin worden verpleegd, een voorlopige bewindvoerder aan te stellen.

De wet van 7 april 1964 werd bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 14 april jl.

Het is niet onze bedoeling de nieuwe wet in haar geheel te commentariëren, doch wel op enkele bijzonderheden van de nieuwe regeling de aandacht te vestigen.

I. Vooreerst een paar woorden over de terminologie.

Terwijl in de wet van 18 juni 1850 alleen sprake was van «de voorlopige bewindvoerder» zonder meer, wordt thans een onderscheid gemaakt tussen:

1) de *bijzondere* voorlopige bewindvoerder, waardoor degene wordt bedoeld die voor een bepaalde persoon

overeenkomstig artikel 29 van de gewijzigde wet wordt aangesteld;

2) de *algemene* voorlopige bewindvoerder aangeduid om die bediening uit te oefenen ten aanzien van de personen geplaatst in de gestichten waar geen commissie van beheer bestaat;

3) de voorlopige bewindvoerder waarvan sprake in artikel 497 B.W., t.t.z. de voorlopige bewindvoerder, aangesteld door de rechtbank van eerste aanleg gedurende het geding tot onbekwaamverklaring, na de eerste ondervraging, om voor de persoon en de goederen van de verweerder zorg te dragen.

II. Wie kan van een bijzondere voorlopige bewindvoerder worden voorzien?

1) De personen die in krankzinnigengestichten geplaatst zijn;

2) de personen die in hun woning afgezonderd zijn, op voorwaarde dat zij noch onbekwaam verklaard zijn, noch onder voogdij staan, noch krachtens artikel 497 B.W. voorzien zijn van een voorlopige bewindvoerder.

De meest opvallende wijziging van de vroegere regeling is, dat thans ook voor de krankzinnige, die ingevolge een bevelschrift van de vrederechter ten huize afgezonderd wordt, een bijzondere voorlopige bewindvoerder kan worden aangewezen.

Men heeft echter de maatregel nog niet uitgebreid tot de geesteszieken, die worden verpleegd in hetgeen men noemt een *open afdeling*, t.t.z. een kliniek of een andere instelling, waar degenen die vermoed worden voor de openbare orde of de veiligheid geen gevaar op te leveren als zenuwzieken worden verzorgd.

Door één der leden van de Commissie voor de Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers is de vraag gesteld geworden of het niet wenselijk zou zijn de draagwijdte van het wetsontwerp ten behoeve van die personen uit te breiden.

Er werd geantwoord dat, vermits de open afdeling niet wettelijk geregeld is, de uitbreiding uitermate moeilijk zou zijn.

Eén van de leden was daarenboven van mening dat de benoeming in zulke gevallen overbodig is, daar de personen verpleegd in een open afdeling de instelling

vrij kunnen verlaten en hun zaken beredderen, maar sommige andere leden beweerden dat zulks niet altijd waar is. Niettemin besliste de Commissie zich bij de tekst van artikel 2, waarin de open afdelingen niet worden genoemd, aan te sluiten (Verslag van Volksvertegenwoordiger Hermans, Parlement. Bescheiden, Kamer van Volksvertegenwoordigers, 1962-1963, nr. 3, blz. 5).

De regeling is niet van toepassing.

a) op degenen die onbekwaam zijn verklaard;
b) op de meerderjarigen, voor wie gedurende de procedure tot onbekwaamverklaring de rechtbank van eerste aanleg na hun eerste ondervraging een voorlopige bewindvoerder heeft aangesteld om voor hun persoon en goederen zorg te dragen;

c) op de personen, die onder voogdij staan, zoals bv. de minderjarigen na het overlijden van de vader of de moeder.

Men kan hieruit afleiden dat de minderjarigen, die niet meer onder voogdij staan, m.a.w. de ontvoogde minderjarigen, met inbegrip van hen die door hun huwelijk ontvoogd zijn, een voorlopige bewindvoerder kunnen bekomen, indien ze wegens hun staat van krankzinnigheid in een gesticht dienen geplaatst of in hun woning dienen afgezonderd te worden.

De wetgever heeft niet bepaald of de wet van toepassing is op minderjarigen, wier beide ouders nog in leven zijn, of op minderjarigen, wier vader uit de ouderlijke macht ontzet is en die dienvolgens aan een pro-voogd worden toevertrouwd.

Zolang vader en moeder leven zijn zij belast met de opvoeding en de bewaking van hun kinderen alsook met het beheer van hun goederen. Door de ontzetting uit de ouderlijke macht valt de voogdij niet open. De eigenlijke voogdij begint slechts bij de ontbinding van het huwelijk door de dood van één van beide ouders (art. 390 B.W.).

Alhoewel minderjarigen die zich in één van die gevallen bevinden niet onder voogdij staan, bestaat er geen aanleiding om hen van een bijzondere voorlopige bewindvoerder te voorzien, vermits de beschermingsmaatregelen van het gemeen recht volstaan om in geval van internering of sekwestratie hun belangen te vrijwaren (Wouters & Pol, *Du régime des malades mentaux en Belgique*, nr. 501).

III. Door wie wordt de bijzondere voorlopige bewindvoerder aangewezen?

Door de vrederechter van de woonplaats, die daartoe slechts kan overgaan na beraadslaging van de familie-raad.

Dit is de tweede opvallende wijziging van de bestaande wetgeving. Vroeger geschiedde de aanstelling door de rechtbank van eerste aanleg na beraadslaging van de familieraad en na advies van de procureur des konings. Men heeft de vrederechter verkozen omdat de aanstelling door de vrederechter eenvoudiger, sneller en minder kostelijk is.

De vrederechter van de woonplaats blijft bevoegd ook indien het krankzinnigengesticht, waar de betrokkene wordt verpleegd, in een ander kanton gelegen is.

Er dient te worden opgemerkt dat de aanstelling steeds door de vrederechter dient te worden gedaan.

Niemand is van rechtswege bijzondere voorlopige bewindvoerder over een ander persoon.

Steunende op een verklaring van de Minister van Justitie, afgelegd op 15 februari 1850 in de Kamer van Volksvertegenwoordigers bij de bespreking van de wet van 18 juni 1850, zijn sommigen van mening dat het

art. 506 B.W. betreffende voogdij van echtgenoten *a fortiori* op de voorlopige bewindvoerders van toe-passing is (Wouters & Pol, o.c., nr. 510). Dit art. 506 luidt als volgt: «ieder echtgenoot is van rechtswege voogd over de andere echtgenoot, wanneer deze onbekwaam verklaard wordt».

Deze mening kan bezwaarlijk worden gedeeld.

Ingevolge het eerste lid van het nieuwe artikel 29 van de wet van 18 juni 1850 kunnen de bij dit artikel bedoelde personen alleen door de vrederechter van een bijzondere voorlopige bewindvoerder voorzien worden.

Het tweede lid van hetzelfde artikel bepaalt daarenboven dat de aanwijzing geschiedt o.m. op verzoek van de echtgenoot of de echtgenote en dat de familieraad vooraf over het verzoek dient te beraadslagen. Het zou ongerijmd zijn te bepalen dat de aanwijzing door de vrederechter en op verzoek van de echtgenoot of de echtgenote geschiedt, indien deze laatste van rechtswege de hoedanigheid van voorlopige bewindvoerder zou bezitten.

Het gewijzigde artikel 29 ten slotte voorziet geen enkele uitzondering wat betreft de echtgenoot of de echtgenote van de krankzinnige.

Het spreekt echter vanzelf dat in vele gevallen de aanstelling van de echtgenoot als bijzondere voorlopige bewindvoerder overbodig zal zijn, ofwel te verkiezen boven de aanwijzing van een ander persoon. Overbodig b.v. omdat in het stelsel van de gemeenschap van goederen de man toch reeds het beheer van al de persoonlijke goederen van de gemeenschap en van de vrouw heeft, en te verkiezen boven die van een andere, om conflicten betreffende het beheer te vermijden.

IV. Op wiens verzoek wordt de bijzondere voorlopige bewindvoerder benoemd?

Vroeger hadden alleen de bloedewranten, de echtgenoot of de echtgenote, de commissie van beheer van het gesticht alsook de procureur des konings op ambts-halve ingestelde vordering het recht om de aanstelling te vragen.

Nu behoort dit echter eveneens toe aan de aanverwanten, de schuldeisers of enig ander belanghebbend persoon.

V. Een vierde wijziging aangebracht op verzoek van de Regering is, dat de beslissing van de vrederechter voor beroep vatbaar is.

Dit beroep is slechts mogelijk, indien het wordt ingesteld binnen de 15 dagen na de uitspraak.

De wet voorziet een zeer eenvoudige rechtspleging, nl. de neerlegging door de appellant van een verzoekschrift aan de voorzitter van de rechtbank, waarop een dag wordt vermeld voor de uitspraak op de terechtzitting.

Op de vraag wie beroep kan instellen, werd in de Kamercommissie voor de Justitie geantwoord, dat zulks kan geschieden door degenen die het verzoek tot aanwijzing hebben ingediend.

Indien dit werkelijk zo is, mag het wel jammer heten dat men de tekst van artikel 2, die zonder beperking en in algemene bewoordingen is opgesteld, niet in die zin heeft gewijzigd.

Neemt men de beperkende uitleg aan die bij de bespreking van de artikelen in de bovengenoemde commissie tot uiting kwam, dan zou de krankzinnige zelf, ook al heeft hij lucide ogenblikken niet het recht hebben om hoger beroep aan te tekenen, evenmin als de echtgenoot of de andere familieleden, zelfs niet in geval de aanwijzing op verzoek van een schuldeiser is geschied.

VI. Een andere belangrijke wijziging, belangrijk bijzonder met het oog op de notariële praktijk, is de opheffing van artikel 32 van de wet van 18 juni 1850.

Voortaan bestaat er geen mogelijkheid meer om door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg een notaris te doen aanstellen, om de krankzinnige die geen voorlopige bewindvoerder heeft en die niet onbekwaam verklaard is of geen voogd heeft, bij boedelbeschrijvingen, rekeningen, verdelingen en vereffeningen te vertegenwoordigen.

Bij de bespreking in de Kamercommissie werd de vraag gesteld of de notaris hier niet beter gekwalificeerd is dan een voorlopige bewindvoerder. De Minister antwoordde dat deze laatste zelf de hulp van een notaris kan inroepen, wanneer de omstandigheden het vereisen (Verslag Hermans, l.c., blz. 6).

Men verlieze nochtans niet uit het oog dat de voorlopige bewindvoerder de bevoegdheid heeft om de krankzinnige bij al de bovengenoemde handelingen te vertegenwoordigen en dat hij ook vroeger steeds die bevoegdheid heeft gehad, maar voortaan heeft hij daartoe de bijzondere machtiging nodig van de vrederechter in plaats van deze van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.

VII. De wet van 7 april 1964 heeft in de wet van 18 juni 1850 een artikel 30bis ingevoegd, waardoor het mogelijk wordt gemaakt een *algemene* voorlopige bewindvoerder aan te stellen voor de personen die geplaatst zijn in gestichten waar geen commissie van beheer bestaat en die noch onbekwaam verklaard, noch van een voogd voorzien zijn en voor wie geen bijzondere voorlopige bewindvoerder is benoemd overeenkomstig artikel 29 of een voorlopige bewindvoerder overeenkomstig artikel 497 B.W.

Vroeger voorzag het artikel 30 van de wet, dat nog steeds van kracht is, alleen de uitoefening van de voorlopige bewindvoering van rechtswege door de speciale toezichtcommissie of door één van de door haar zelf aangeduide leden ten aanzien van de geesteszieken die in een *openbare* instelling werden verpleegd.

De nieuwe wet heeft de op dit punt bestaande leemte aangevuld door te bepalen, dat de hoofden van de gestichten, waar geen commissie van beheer bestaat, door de vrederechter van het kanton, op verzoekschrift waarop hij beschikt, een algemene voorlopige bewindvoerder moeten laten aannemen, die van rechtswege deze bediening zal uitoefenen ten aanzien van de personen die er geplaatst zijn op voorwaarde dat die personen, zoals boven reeds werd vermeld, niet onbekwaam verklaard of niet van een andere voorlopige bewindvoerder voorzien zijn.

De beslissing van de vrederechter is vatbaar voor hoger beroep.

Het artikel 30bis voorziet dat de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de redenen die vrijstellen van de voogdij, de onbekwaamheid, de uitsluiting en de ontzetting van de voogdij, en de voogdijrekeningen toepasselijk zijn op de voorlopige bewindvoerder die door de vrederechter op verzoek van de hoofden van de bedoelde gestichten wordt aangenomen.

Het artikel 30ter dat in de wet van 18 juni 1850 wordt ingevoegd bepaalt, dat bij de aanneming van een algemene voorlopige bewindvoerder de vrederechter beslist op welke data van het jaar hij gehouden is hem staten over zijn beheer voor te leggen.

Bovendien kan de vrederechter, indien hij oordeelt dat daarto grond bestaat, van de algemene voorlopige bewindvoerder waarborgen eisen, hetzij op het ogen-

blik van zijn aanneming, hetzij gedurende zijn bediening. Doch het hoofd of de eigenaar van het gesticht, waaronder de algemene voorlopige bewindvoerder ressorteert, kan, met instemming van de vrederechter, de waarborgen verstrekken die van de algemene voorlopige bewindvoerder worden geëist.

Krachtens bijzondere machtiging van de vrederechter van de woonplaats van de krankzinnige kan hij doen verkopen al de roerende goederen zonder onderscheid.

Men merke op dat in de Franse tekst van artikel 38 er sprake is van « les biens meubles », terwijl in de oude tekst van de wet van 18 juni 1850 er slechts sprake was van « le mobilier ».

Hij mag ook mits machtiging van de familierraad, bekrachtigd door de Rechtbank van eerste aanleg, onroerende goederen vervreemden die uitsluitend aan de krankzinnige toebehoren.

Vermits het nieuw artikel 31 bepaalt, dat de voorlopige bewindvoerder dit mag onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor de voogd van een onbekwaam verklaarde, dient te worden aangenomen :

1) dat de machtiging niet zal verleend worden dan uit hoofde van een volstrekte noodzakelijkheid of van een klaarblijkelijk voordeel;

2) dat in alle gevallen de familierraad de onroerende goederen aanwijst die bij voorkeur moeten worden verkocht en alle voorwaarden bepaalt die hij dienstig oordeelt;

3) dat bij de verkoop de formaliteiten voorgeschreven door de wet van 12 juni 1816 moeten worden inachtgenomen (artikelen 509 en 457 B.W.).

Voor het overige behoudt de voorlopige bewindvoerder al zijn vroegere bevoegdheden. Hij int bijgevolg de schuldvorderingen en voldoet de schulden; hij gaat de huurovereenkomsten aan die drie jaar niet mogen te boven gaan; onder dezelfde voorwaarden als die welke bepaald zijn voor de voogd van een onbekwaam verklaarde kan hij een nalatenschap onder voorrecht van boedelbeschrijving aanvaarden, — een lening opnemen en een hypotheek toestaan om schulden te voldoen.

Krachtens bijzondere machtiging van de vrederechter (en niet meer van de voorzitter van de rechtbank) kan hij :

— de krankzinnige als eiser in rechte vertegenwoordigen;

— hem vertegenwoordigen bij boedelbeschrijvingen, rekeningen, verdelingen en vereffeningen waarbij hij betrokken mocht zijn met inbegrip van de vrijwillige openbare verkoop van onverdeeld onroerende goederen;

— zoals boven reeds werd vermeld, de roerende goederen en dus ook de inboedel doen verkopen.

In verband met de huurovereenkomsten bepaalt de wet, dat zij drie jaar niet mogen te boven gaan, maar zij voegt er aan toe : « behoudens de wettelijke bepalingen betreffende de pacht en de handelshuurovereenkomst ».

IX. De aandacht dient ten slotte te worden gevestigd op enkele andere bijzonderheden die door de wet van 7 april 1964 worden ingevoerd.

Zo bepaalt zij uitdrukkelijk dat zowel de bijzondere voorlopige bewindvoerders als de algemene een bezoldiging kunnen bekomen. Deze van de bijzondere voorlopige bewindvoerder kan door de vrederechter worden verleend, die bij met redenen omklede beslissing het bedrag of de wijze van berekening van die bezoldiging bepaalt.

Tegen de beslissing is beroep mogelijk binnen de vijftien dagen na de uitspraak.

De algemene voorlopige bewindvoerder wordt bezoldigd met een vergoeding, waarvan het bedrag wordt vastgesteld met inachtneming van het aantal patiënten, die in het gesticht worden behandeld en niet voorzien zijn van een bijzondere voorlopige bewindvoerder.

Voor meer bijzonderheden hieromtrent verwijzen wij naar het artikel 30^{quater}.

De bevoegdheid van de voorlopige bewindvoerder houdt van rechtswege op zodra de in een krankzinnigengesticht geplaatste persoon er niet meer gehouden wordt of zodra verklaard is dat de afzondering in zijn woning niet meer nodig is.

Zij houdt eveneens op van rechtswege na het verstrijken van een termijn van drie jaar indien zij niet vernieuwd is.

Voortaan kunnen wegens krankzinnigheid bestreden

worden overeenkomstig artikel 1.304 B.W. niet alleen de handelingen verricht gedurende de tijd dat iemand in een krankzinnigengesticht gehouden werd, doch ook deze verricht door iemand die in zijn woning afgezonderd was en gedurende de tijd van die afzondering.

De termijn van tien jaar voor de vordering tot nietigverklaring loopt ten opzichte van degenen die in hun woning afgezonderd zijn en die akten hebben ondertekend hetzij vanaf het tijdstip waarop zij er kennis van hebben gekregen of vanaf het tijdstip waarop hun betekening ervan is gedaan na de opheffing van de afzondering.

Fr. VRANKEN,
Vrederechter
van het kanton Beringen.

Geregeld en ongeregeld luchtvervoer⁽¹⁾

1. Het Verdrag van Chicago inzake de Internationale Burgerlijke Luchtvaart werd op 7 december 1944 ondertekend. Het werd goedgekeurd door de Belgische wet van 30 april 1947 ⁽²⁾, die in werking trad de dag waarop zij in het Belgische Staatsblad bekend gemaakt werd (2 december 1948).

Dit verdrag is « het huidige internationaal publiekrechtelijk statuut dat de normen voorschrijft van toepassing bij het gebruik maken van het luchtvaartuig door luchtvaartuigen en bij het gebruik van de luchtvaartuigen zelf » (Van Tichelen, *Ontstaan en ontwikkeling van het luchtrecht*, R.W. 1962-1963, kol. 681).

2. Het Verdrag van Chicago is gebaseerd op het principe dat reeds in het Verdrag van Parijs van 1919 werd neergelegd, namelijk de erkenning dat elke Staat de volledige en uitsluitende soevereiniteit heeft over de luchtruimte boven zijn grondgebied (art. 1; cf. Bin Cheng, *The Law of International Air Transport*, 1962, p. 120; wat het begrip en de inhoud van de soevereiniteit betreft, zie Verplaetse, *International Law in Vertical Space*, 1960, p. 102 en vlg.; — cf. Dr. Jongbloet-Hamerlynck, *De Ontwikkeling van het Luchtrecht en de Europese Samenwerking*, R.W. 1962-1963, kol. 1133 en vlg.).

3. Het Verdrag berust o.a. op een onderscheid volgens de aard van de vluchten die uitgevoerd worden en volgens de wijze waarop de luchtvaartuigen gebezigd worden en hun bestemming.

4. Het Verdrag is uitsluitend van toepassing op burgerlijke luchtvaartuigen en niet « Staatsluchtvaartuigen », gebezigd in militaire, douane- en politiediensten (art. 3, a en b).

Wanneer het Verdrag « Luchtvaartuigen van andere Verdragsluitende Staten » vermeldt, gaat het dus om luchtvaartuigen die de nationaliteit van een andere Verdragsluitende Staat hebben (verkregen door de inschrijving in die Staat, in overeenstemming met zijn wetten en voorschriften, art. 17 en 19 V. Chic. : cf. R. Nys, *La nationalité des aéronefs*, R.D.I.D.C., 1963, p. 105 en vlg.).

5. Het Verdrag van Chicago maakt ook een onderscheid tussen :

a) de (burgerlijke) luchtvaartuigen « gebezigd op geregelde internationale luchtdiensten ».

b) de luchtvaartuigen die niet op dergelijke luchtdiensten gebezigd worden.

In dit laatste geval, wordt een verder onderscheid gemaakt naargelang de luchtvaartuigen al dan niet gebezigd worden « voor het vervoer van passagiers, goederen of post, tegen vergoeding of beloning » (art. 5, al. 2, V. Chic.).

6. Het onderscheid tussen geregelde en ongeregelde vluchten is, ten minste theoretisch, van groot belang.

Geen geregelde internationale luchtdienst mag worden geëxploiteerd over of tot in het grondgebied van een Verdragsluitende Staat anders dan met de bijzondere toestemming of vergunning van die Staat en in overeenstemming met de voorwaarden van een zodanige toestemming of instemming (art. 6) : « as a result of that provision, there is no freedom for the airlines » (Verplaetse, op. cit., p. 116).

Meer liberale mogelijkheden worden erkend aan luchtvaartuigen van Verdragsluitende Staten die niet op geregelde luchtvaartdiensten gebruikt worden. Art. 5 van het Verdrag van Chicago werd opgesteld om aan het ongeregelde luchtverkeer een grote mate van vrijheid te waarborgen (Goudsmit, *Het internationale ongeregelde luchtvervoer*, Amsterdam 1953, p. 59; cf. Goedhuis, *Art. 5 van het Luchtvaartverdrag van Chicago van 1944: Pacta sunt servanda*, uit *Rechtskundige opstellen aangeboden aan Prof. Mr. R. P. Cleveringa*).

7. Het Verdrag van Chicago bepaalt wel de « luchtdienst » en de « internationale luchtdienst » (resp., « een geregelde luchtdienst, uitgevoerd door luchtvaartuigen, bestemd voor het openbaar vervoer van passagiers, post en goederen »;

« een luchtdienst, welke door het luchtruim boven het grondgebied van meer dan een Staat voert : art. 96 a en b ») — doch niet de geregelde luchtdienst (noch de ongeregelde vlucht).

8. De ICAO (Internationale Burgerlijke Luchtvaartorganisatie), door het Verdrag opgericht, heeft gepoogd een bepaling van de geregelde internationale luchtdiensten te geven (ICAO), *Definition of a scheduled international air services*, ICAO Doc. 7278-C/841, mei 1952, p. 3-6; cf. Verplaetse, op. cit., p. 127 en vlg.).

Verscheidene voorwaarden worden *cumulatief* vereist:

a) een reeks vluchten;

b) door het luchtruim boven het grondgebied van meer dan één Staat (cf. art. 96, supra, Nr. 7);

c) door luchtvaartuigen (i.e. toestellen die in de *dampkring* kunnen gehouden worden ten gevolge van de reactiekrachten welke de lucht erop uitoefent, Belgische Wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de Wet van 16 november 1919, betreffende de regeling der luchtvaart, art. 1; ICAO bijlage, VII, 1; cf. Nys, op. cit., nr. 19).

d) voor het openbaar vervoer van passagiers, post en goederen (cf. art. 96, supra, nr. 7);

e) tegen vergoeding;

f) op systematische wijze tussen twee of meer punten (overeenkomstig een gepubliceerde uurrooster of niet).

9. Het *geregelde* internationale luchtvervoer wordt, krachtens artikel 6 van het Verdrag, van de toestemming of vergunning van de Staat afhankelijk gemaakt (supra, nr. 6).

10.1. Krachtens de Overeenkomst inzake de doortocht van internationale luchtdiensten, («Transit Agreement») van 7 december 1944, kent elke Staat, met betrekking tot *geregelde* internationale luchtdiensten, aan de ander overeenkomstsluitende Staten de twee eerste vrijheden van de lucht toe:

1) het recht om over zijn grondgebied te vliegen, zonder tussenlanding;

2) het recht om te landen voor andere dan verkeersdoeleinden (art. 1, s.l.).

Deze Overeenkomst werd ondertekend, goedgekeurd of bijgetreden door een groot aantal Staten (ook door België).

10.2. De Overeenkomst met betrekking tot het geregeld internationaal luchtvervoer («Transport Agreement»), eveneens van 7 december 1944, die de vijf vrijheden van de lucht op multilaterale wijze toekende, werd integendeel slechts door een gering aantal Staten aanvaard (o.m. Nederland en Zweden, doch niet België).

De commerciële vrijheden van de lucht (landingen voor verkeersdoeleinden) worden bijgevolg op grond van bilaterale overeenkomsten of van eenzijdige vergunningen toegekend.

11. Indien het Verdrag inzake de Internationale Burgerlijke Luchtvaart vooral de nationaliteit van het *luchtvaartuig* (door de inschrijving verkregen) beschouwt, wordt door de Overeenkomst inzake de doortocht van internationale luchtdiensten (supra, nr. 7) aan elke Staat het recht voorbehouden een bewijs of vergunning te onthouden of deze te herroepen; in elk geval, waarin niet tot zijn genoegen is gebleken, dat het wezenlijke eigendomsrecht van — en het daadwerkelijk toezicht op de *luchtvervoersonderneming* bij onderdanen van een overeenkomstsluitende Staat berusten («substantial ownership of and effective control on an air transport enterprise vested in nationals of a contracting State», art. 1, s. 5).

12. Wanneer het om *ongeregeld* internationaal luchtvervoer gaat, voorziet art. 5, al. 1 van het Verdrag van Chicago dat alle luchtvaartuigen van de andere Verdragsluitende Staten «niet zijnde luchtvaartuigen gebezigd op geregelde internationale luchtdiensten» het recht hebben:

a) het gebied van een Verdragsluitende Staat binnen te vliegen of er over te vliegen zonder tussenlanding;

b) er te landen anders dan voor verkeersdoeleinden; zonder voorafgaande vergunning, doch met inachtneming van de bepalingen van het Verdrag en behoudens het recht van de Staat om landing te eisen of bepaalde routes voor te schrijven.

13. Volgens art. 5, al. 2, indien gezegde vliegtuigen gebezigd worden *voor het vervoer tegen vergoeding of beloning*, anders dan op geregelde internationale luchtdiensten, hebben zij bovendien het recht passagiers, goederen of post op te nemen of af te zetten, «behoudens het recht van een Staat, waar zulk opnemen of afzetten plaats heeft, om zodanige bepalingen, voorwaarden of beperkingen te stellen als hem wenselijk voorkomen»

14. Niettegenstaande de liberale bewoording van het Verdrag van Chicago (art. 5), is het internationale ongeregelde luchtvervoer niet volledig vrij. In 1955, eisten ten minste zeven Staten een voorafgaande vergunning wanneer het ging om vervoer *niet* tegen bezoldiging of beloning («remuneration or hire») uitgevoerd en 36 of meer deden het in het tegenovergestelde geval (Goudsmit, op. cit.).

Het is trouwens ten onrechte dat Dr. Goedhuis beweert dat in België, het toekennen van de vergunning afhankelijk was (of, steeds is?) van een «nihil obstat» van de Sabena (Questions of Public International Air Law, Recueil des cours professés à l'Académie de droit international de la Haye, 1952, p. 270-271).

15. De vraag of een ongeregelde vervoer tegen vergoeding of beloning aan een voorafgaande toelating onderworpen mag worden werd uitvoerig besproken.

Na een ontkennend antwoord van het Secretariaat, werd door het Comité inzake Luchtvervoer en door de Raad van de ICAO aangenomen dat dit wel mogelijk was: «the right of the State to impose regulations, conditions or limitations is unqualified» (cf. Verplaetse, op. cit. p. 128 en 129).

Deze interpretatie heeft ontegensprekelijk de toepassingsmogelijkheden van art. 5 al. 2 V. Chicago, op onverantwoorde wijze aanzienlijk beperkt: «un nationalisme triomphant et rétrograde a ainsi détruit un des rares résultats libéraux de la Conférence de Chicago» (Chauveau, Les Transports à la demande, R.F.D.A. 1955, p. 113).

16. Een meer liberale oplossing voor het ongeregelde luchtvervoer werd dan ook op regionale basis gezocht.

Tijdens de eerste sessie van de Europese Commissie voor de Burgerlijke Luchtvaart (E.C.A.C., Straatsburg, november-december 1955), werd een multilateraal verdragsontwerp opgesteld dat het beroep op de «bepalingen, voorwaarden of beperkingen», in art. 5, al. 2 V. Chicago voorzien, in vier bepaalde gevallen uitsluit (wat de stichting en de verrichtingen van de ECAC betreft, zie Bin Cheng, op. cit. p. 205, 241 en vlg.; Dr. Jongbloet-Hamerlynck, op. cit. kol. 1139 en vlg. — die ook de verhouding tussen ICAO en ECAC nader bepaalt: kol. 1140 en 1141). Het weze eraan herinnerd dat de ECAC buiten het kader van de Europese Economische Gemeenschap opgericht werd en bestaat.

17. Op 30 april 1956, werd te Parijs de Multilaterale Overeenkomst betreffende de commerciële rechten voor de niet geregelde luchtvoerdiensten in *Europa* ondertekend door België, Denemarken, Duitsland (FRD), Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, IJsland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Turkije, Zweden en Zwitserland.

Deze Overeenkomst werd door de Belgische Wet van 7 april 1960 goedgekeurd (Staatsblad, 27 juni 1960).

18. Op 1 januari 1962, was de Overeenkomst door gezegde Staten (behalve Griekenland, Italië en Luxem-

burg) bekrachtigd en waren Groot-Brittannië en Noord-Ierland toetredend (toetreding geldig voor het Verenigd Koninkrijk, de Anglo-Normandische eilanden en het eiland Man).

19. De Overeenkomst is op 23 juli 1957 tussen Frankrijk en Zwitserland in werking getreden, drie maanden na de nederlegging van de tweede akte van bekrachtiging (art. 6.1.).

20. De Overeenkomst heeft tot doel « luchtvaartuigen, gebezigd op niet-geregelde commerciële vluchten binnen Europa, welke de geregelde luchtdiensten van de Overeenkomstsluitende Staten niet schaden, op de grondgebieden van deze Staten vrijelijk toe te laten tot het opnemen en afzetten van personen, goederen en post » en aldus tot verdere overeenstemming te komen met betrekking tot het recht door art. 5, al. 2 van het Verdrag van Chicago voorzien (supra, nr. 8), — dit luidens het preambule van de Overeenkomst.

21. Het toepassingsgebied van de Overeenkomst kan als volgt ontleed worden :

1.) « *ratione personae* ».

Slechts de Staten die lid zijn van de ECAC (Europese Commissie der burgerlijke Luchtvaart) mogen de Overeenkomst ondertekenen (of tot haar toetreden) (art. 5 en 7). Waren lid van de Commissie op 1 januari 1962, België, Denemarken, Duitsland (FDR), Finland, Ierland, IJsland, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Turkije, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland.

De gebezigde luchtvaartuigen (infra 2°) moeten geëxploiteerd worden door een onderdaan van een van de Overeenkomstsluitende Staten, daartoe behoorlijk gemachtigd door de bevoegde nationale autoriteit van die Staat (art. 1, b).

De onderdaan is een rechtspersoon (« de exploiterende maatschappij » : art. 3, c, 2°), doch kan ook een natuurlijke persoon zijn.

De vreemdeling, die niet de nationaliteit van een der Verdragssluitende Staten bezit, zal dus het voordeel van de Overeenkomst niet mogen inroepen.

Het criterium van de exploitatie van de luchtvaartuigen, en niet van hun eigendom, is hier weerhouden : de exploiterende maatschappij mag dus vliegtuigen bezigen die niet haar eigendom zijn, bijv. onder bevrachtigings- of huurovereenkomsten mits de voorwaarde dat zij in een Staat lid van de ECAC ingeschreven zijn (infra 2°).

De Overeenkomst voorziet ook niet dat het wezenlijke eigendomsrecht van en het daadwerkelijke toezicht op de onderneming bij onderdanen van een Overeenkomstsluitende Staat moeten berusten (supra, nr. 11). Dit zal nochtans normaal voortvloeien uit het internationaal recht en de voorwaarde zijn voor de inschrijving van de luchtvaartuigen in het luchtvaartregister (mogelijke uitzondering in België : Koninklijk Besluit van 15 maart 1954 tot regeling der luchtvaart, art. 3, § 2) alsook voor de machtiging door de bevoegde nationale autoriteit (art. 1, b) van de Overeenkomst.

2) « *ratione instrumenti* ».

De gebezigde luchtvaartuigen moeten, volgens art. 1, a) burgerlijke luchtvaartuigen zijn (en niet, staatsluchtvaartuigen : supra, nr. 5);

b) ingeschreven zijn in een Staat welke lid is van de ECAC (en dus niet slechts in een overeenkomstsluitende Staat).

Daar de bepaling van het luchtvaartuig zeer breed is (supra nr. 6, c), zou ook voor ballons het voordeel

van de Overeenkomst mogen opgeëist worden (zij kunnen inderdaad in de dampkring gehouden worden ten gevolge van de reactiekrachten welke de lucht erop uitoefent; supra, nr. 8).

Nochtans, in België is elk vervoer van goederen met vrije ballon verboden (K.B. 15 maart 1954, art. 911).

3) « *ratione loci* ».

De Overeenkomst is van toepassing op het moederland van elk der Overeenkomstsluitende Staten, met uitzondering van « ver weg liggende eilanden in de Atlantische Oceaan » en semi-onafhankelijke gebieden met betrekking tot dewelke een Overeenkomstsluitende Staat ten tijde van de nederlegging van zijn akte van bekrachtiging of toetreding verklaart, dat deze Overeenkomst niet van toepassing is (art. 11). Als voorbeelden : Gibraltar en Malta (cf. Bin Cheng, op. cit. p. 2113).

4) « *ratione materiae* ».

Luchtvaartuigen (supra nr. 21, 2°) gebezigd op internationale vluchten tegen vergoeding of beloning, anders dan op geregelde internationale vluchtdiensten, binnen de grondgebieden waarop de Overeenkomst krachtens art. 11 van toepassing is (supra, Nr. 21 3°).

Cabotage-vervoer is dus uitgesloten, daar het niet internationaal is (cf. art. 7 Verdrag van Chicago).

De Overeenkomst bepaalt het begrip « internationale luchtdiensten » niet. Dit laat niet toe te besluiten dat men de ICAC-bepaling (supra, nr. 8) impliciet zou hernemen hebben : de Overeenkomst voorziet uitdrukkelijk zijn toepassing op luchtvaartuigen gebezigd voor het uitsluitend vervoer van vracht en het vervoer van passagiers tussen gebieden welke geen redelijk rechtstreekse verbinding hebben door middel van geregelde luchtdiensten (art. 2.2).

Gezegde uitbreiding is nochtans aan beperking onderworpen met het oog op de bescherming van de geregelde luchtdiensten (supra, nr. 20) : elke Staat kan eisen dat deze werkzaamheden worden gestaakt indien deze, naar zijn oordeel (« s'il l'estime »), schadelijk zijn voor de belangen van zijn geregelde luchtdiensten welke worden onderhouden binnen de grondgebieden waarop de Overeenkomst van toepassing is. Volledige inlichtingen aangaande de aard en de omvang van elk van die werkzaamheden kunnen ook geëist worden (art. 2.2, voorlaatste alinea).

Elke staat kan ook bepalen of gezegde gebieden redelijk rechtstreekse verbindingen door middel van geregelde luchtdiensten hebben (art. 2.2, in fine).

22.1. De Staten zijn overeengekomen de genoemde luchtvaartuigen vrijelijk op hun verscheiden grondgebied toe te laten tot het opnemen en afzetten van personen, goederen en post, zonder het stellen van de « bepalingen, voorwaarden en beperkingen », bedoeld in art. 5, al. 2 van het Verdrag van Chicago (supra Nr. 16), wanneer zij voor één der hiervan bepaalde werkzaamheden gebruikt zijn.

22.2. De Staten nemen aan dat de behandeling voorzien in artikel 5, al. 1 van het Verdrag van Chicago bevredigend is (internationale bewegingen van particuliere luchtvaartuigen en van luchtvaartuigen, gebezigd voor niet-geregeld commercieel vervoer, welke het grondgebied van de Staten die partij zijn bij het Verdrag, binnenvliegen dan wel er zonder tussenlanding overvliegen of er landen anders dan voor verkeersdoeleinden; supra, nr. 5).

22.3. Het inzicht is dus wel de toepassing van art. 5, al. 2 te vergemakkelijken in de volgende gevallen van

vervoer tegen vergoeding of beloning (supra, nr. 16), wanneer bedoelde vliegtuigen gebezigd worden voor :

a) Vluchten voor menslievende doeleinden of in geval van nood (« à des fins humanitaires ou en cas de nécessité impérieuse ») (3).

b) Passagiers-vluchten per lucht taxi, welke een gelegenheidskarakter hebben en op aanvraag worden uitgevoerd, mits het luchtvaartuig geen ruimte biedt aan meer dan zes passagiers en mits de bestemming wordt gekozen door de huurder of huurders en geen deel van het laadvermogen van het luchtvaartuig onder bezwarende titel aan het publiek wordt overgedragen (art. 2.1.b).

Het Belgisch luchtrecht bevat een soortgelijke bepaling van de exploitatie van lucht taxis, « voor het vervoer van minder dan zeven personen gehuurde luchtvaartuigen waarvan de bestemming door de huurder wordt vastgesteld » (K.B. 15 maart 1954, art. 86, § 2, 1°; infra nr. 27).

Niet alleen moeten de vluchten een *gelegenhedskarakter* hebben maar moeten zij op aanvraag uitgevoerd worden (« à la demande », « on request »), hetgeen elke regelmatigheid uitsluit.

Bovendien wordt de bestemming door de « huurder », en niet door de uitbater, vastgesteld : elke huurder zou nochtans een afzonderlijke bestemming mogen kiezen (de Spaanse tekst voorziet de bestemming gekozen door de « arrendador », dus door de *verhuurder*);

Eindelijk, mag (noch door de verhuurder, noch door de huurder), een deel van het laadvermogen aan het publiek overgedragen worden, tenzij onder kosteloze titel (« provided that no part of the capacity of the aircraft is resold to the public »).

c) Vluchten waarbij het gehele laadvermogen van het luchtvaartuig wordt gehuurd door eenzelfde natuurlijke of rechtspersoon voor het vervoer van zijn personeel of goederen, mits geen enkel deel van bedoeld laadvermogen aan een derde onder bezwarende titel wordt overgedragen (art. 2, 1, c).

De voorwaarde is dus meer beperkend dan die gesteld voor de exploitatie van lucht taxis (waar geen deel van het laadvermogen aan het publiek onder bezwarende titel mag overgedragen worden).

De passagiers moeten trouwens leden van het personeel van de huurder zijn (en dus niet de leden van een klub die een vliegtuig zou bevrachten en het laadvermogen onder de leden en onder bezwarende titel zou verdelen).

d) Op zichzelfstaande vluchten (« transport isolés », « single flights » : art. 2.1.d).

In dit geval, heeft geen vervoerder of groep van vervoerders recht op meer dan één vlucht per maand tussen dezelfde twee verkeerscentra voor de gezamenlijke luchtvaartuigen waarover hij of zij beschikt (« one flight per month between the same two traffic centres for all aircraft available to him » : art. 2.1. d) : « the idea beyond the provision of the paragraph had been... one of preventing exploitation of the article by groups of operators who might wish to use it as a means of conducting regular operation on certain routes » (ICAO, Report of ECAC first intermediate meeting, Doc. 7696, ECAC/I.M.I. (1956), p. 6).

e) De reeds vermelde werkzaamheden (uitsluitend vervoer van vracht en vervoer van passagiers tussen gebieden zonder redelijk rechtstreekse geregelde luchtverbindingen : art. 2.2., supra nr 21, 4 in fine).

22.4. De overeenkomst heeft ook beoogd de toepas-

sing van art. 5, al. 2 van het Verdrag van Chicago te vergemakkelijken in de gevallen welke niet door art. 2 gedekt worden (supra nr 16 en 22.3), o.a. door het publiceren van vereenvoudigde voorschriften en door de beperking van de te verstrekken inlichtingen in het geval van een op zichzelfstaande vlucht of van een reeks van niet meer dan vier vluchten (art. 3).

22.5 Art. 4 betreft de oplossing van de geschillen (door onderhandelingen, door arbitrage, door de Raad van de ICAO of door het Internationaal Hof van Justitie). De Staten verbinden zich de tussen te komen beslissing te aanvaarden, op straf van beperking, schorsing of opheffing van de door het Verdrag toegekende rechten.

22.6 Art. 5 tot 10 betreffen de ondertekening van de Overeenkomst, de bekrachtiging, de in werkingtreding, de toetreding van Staten leden van de ECAC die de Overeenkomst niet tijdig hebben ondertekend : de opzegging, het amenderen van het Verdrag (quorum van twee derden en meerderheid van alle Overeenkomstsluitende Staten).

23. De Europese Staten die de Overeenkomst van Parijs, 1956, sloten hebben bijgedragen tot de liberalisatie van het luchtvervoer, meer bepaald van het ongeregeld luchtvervoer.

Deze Overeenkomst betekent zeker een vooruitgang, zelfs indien deze vooruitgang slechts op regionale basis plaats vond. Om die reden, « this agreement was hailed in ICAO circles as a praiseworthy advance, though it was doubted whether it could be extended to other parts of the world in the near future » (Verplaetse, op. cit., p. 130).

« Nochtans moet men van dit multilateraal Verdrag niets revolutionairs verwachten, daar het grote beginsel blijft : « geen schade berokkenen aan de geregelde luchtdiensten ; ...het blijkt uiteindelijk toch maar een zeer ongevaarlijk compromis te zijn tussen de belangen der verschillende Europese Staten » (Dr. Jongbloet-Hamerlynck, op. cit., kol. 1141 en 1143 ; cf de Villeneuve, Les transports aériens réguliers de l'Europe occidentale, R.G.A. 1961, p. 349) »

Niettegenstaande deze pessimistische beoordeling, staat het vast dat het probleem van de liberalisatie van het Europees luchtvervoer aldus op pragmatische wijze behandeld werd, hetgeen toeliet een eerste positieve uitslag te bereiken, dan wanneer herhaalde pogingen van ICAO tot niets geleid hebben.

Een verdere vooruitgang is mogelijk, enerzijds door de uitbreiding van het geografisch toepassingsgebied, anderzijds door een progressieve afschaffing van de te talrijke beperkingen die behouden moesten worden om een Overeenkomst mogelijk te maken.

24. Naast deze internationale normen (Verdrag van Chicago en Overeenkomst van Parijs), bestaan ook normen van intern Belgisch luchtrecht.

De exploitatie van niet geregeld luchtvervoer is onderworpen aan een machtiging van de Minister van Verkeerswezen of van zijn gemachtigde (Bestuur der Luchtvaart). Hetzelfde geldt voor de luchtarbeid (luchtfotografie, publiciteit en propaganda door middel van luchtvaartuigen ; inrichting van vertoningen welke evoluties van luchtvaartuigen omvatten : K.B. 15 maart 1954, art. 95).

Het slepen in de lucht mag trouwens slechts met ministeriële toelating geschieden (K.B. 1954 - art. 61).

25. Deze machtigingen kunnen enkel verleend worden aan Belgische natuurlijke personen, en aan rechtspersonen naar Belgisch of Kongolees recht waarvan

de hoofdelijke vennoten, de beherende vennoten, de beheerders, de zaakvoerders of lasthebbers Belgen zijn. (K.B. 15 maart 1954, art. 97).

Eigenaardig genoeg, kan deze machtiging dus noch aan de SABENA (rechtspersoon naar Belgisch recht), noch aan AIR CONGO (rechtspersoon naar Congolees recht) verleend worden, daar in beide gevallen, sommige beheerders Belgen zijn terwijl anderen de Congolese nationaliteit hebben.

26. Hoofdstuk VIII van het K.B. dd. 15 maart 1954 («Exploïtatie der luchtvaart voor handelsdoeleinden») Afdeling I («Luchtarbeid en niet geregelde vervoerdiensten») slaat niet op de geregelde vervoerdiensten omdat deze aan de SABENA vergund werden en er overeenkomsten-lastkohiers voor opgemaakt worden, (Verslag aan de Koning, 1 Stbl. 1954, p. 2276).

27. De machtiging tot het exploiteren van niet geregeld luchtvervoer is algemeen of speciaal.

De algemene machtiging mag slechts verleend worden voor de exploitatie van lucht taxi's en van luchtvervoer van goederen (of supra, nr 22, 3, b en e). Haar geldigheidsduur mag niet meer dan twee jaar bedragen (K.B. 15 maart 1954, art. 96, § 2).

De speciale machtiging wordt tot opzeggens toe verleend; zij kan te allen tijde worden ingetrokken. (art. 96, § 3).

28. De machtigingen voor de exploitatie van niet geregeld luchtvervoer en voor iedere luchtarbeid zijn afhankelijk van de eisen door de Minister van Verkeerswezen gesteld (art. 97).

29. Het Belgisch luchtrecht bepaalt niet de exploitatie, doch wel de «exploitant» van een luchtvaartuig: «elk persoon die er de beschikking over heeft

en die er voor eigen rekening gebruik van maakt» (wet van 27 juni 1937, art. 1).

30. M.a.w., wordt dus in Belgisch intern luchtrecht, het ongeregeld luchtvervoer eveneens aan beperkingen onderworpen (o.m. aan een voorafgaande toelating).

Deze beperkingen betreffen slechts de «nationale luchtvaartuigen», wier verkeer boven het grondgebied van het Rijk vrij is, behoudens de beperkingen voortvloeiende uit de wet van 14 juni 1937 en die welke bij K.B. uitgevaardigd worden (i.e. het K.B. van 15 maart 1954). Wat vreemde luchtvaartuigen betreft, is hun verkeer ondergeschikt aan de machtiging van de Minister van Verkeerswezen, tenzij wederkerigheidsovereenkomsten gesloten werden. (Wet van 14 juni 1937, art. 3).

Deze indeling berust op de nationaliteit, dus op de inschrijving van de luchtvaartuigen in een luchtvaartregister (hetgeen ook voor luchtvaartuigen, aan vreemde delingen toebehorend, soms mogelijk is: K.B. 15 maart 1954, art. 3, § 2), dan wanneer de in art. 95 bedoelde machtigingen niet aan vreemde delingen verleend kunnen worden (supra, nr 25).

ROGER R. NYS,

Docent aan de Vrije Universiteit te Brussel.

(1) Nederlandse juristen gebruiken de uitdrukking «ongeregeld vervoer», terwijl het Belgisch luchtrecht de woorden «niet-geregeld vervoer» gebruikt (cf. K.B. 15 maart 1954, artikel 95).

(2) De Nederlandse vertaling van de oorspronkelijke Engelse tekst werd door de Belgische diensten van het Burgerlijk Luchtwezen opgesteld.

(3) Alhoewel de Overeenkomst door België en Nederland ondertekend werd, is geen Nederlandse tekst gelijkelijk authentiek opgesteld, doch wel Engelse, Franse en Spaanse teksten (officiële talen van de ICAO).

Alhoewel de Spaanse tekst gelijkelijk authentiek is, heeft de Spaanse Regering nochtans vier tekstvoorbeholden uitgedrukt.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

Eerste Kamer. — 3 januari 1964.

Voorzitter: M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever: M. Neven.

Advokaat-generaal: M. Ganshof van der Meersch.

Advokaten: Mrs. Struye en Van Leynseele.

Handelshuurovereenkomst. — Vernietiging van de beslissing waarbij de uitzettingsvergoeding verdeeld wordt tussen de hoofdhuurder en de onderhuurder, die in feite niet uitgewonnen is.

Verdeling van de uitzettingsvergoeding tussen de hoofdhuurder en de onderhuurder naar billijkheid met inachtneming van het werkelijk nadeel. De vaststelling door de rechter over de feiten, dat de onderhuurder eigenaar van het goed is geworden en er zijn bedrijf in voortzet, is tegenstrijdig met de beslissing waarbij aan deze onderhuurder een deel van de uitzettingsvergoeding wordt toegekend wegens een uitwinning die hij zou hebben ondergaan.

N.V. Brouwerij Breda, t./ Verhoeven-Myrthe en cs.

Gelet op het bestreden vonnis op 8 juni 1960, in ho-

ger beroep, door de Rechtbank van eerste aanleg te Leuven gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 11-II, 16-IV en 25 van de wet van 30 april 1951 over de handelshuurovereenkomsten, gewijzigd en aangevuld door de wet van 29 juni 1955 meer bepaald I - 3° en 6°,

doordat het bestreden vonnis de uitwinningvergoeding, die door de algemene legatarissen van de weduwe Schotte verschuldigd is aan eiseres in haar hoedanigheid van hoofdhuurster van het Hôtel de la Gare te Leuven, wegens de weigering van huurhernieuwing, tussen eiseres en de onderhuurders, de echtgenoten Verhoeven-Myrthe, heeft verdeeld, en het middel van eiseres, gehaald uit het feit dat gezegde echtgenoten nagelaten hadden hun vraag tot huurhernieuwing aan de eigenaar te notificeren overeenkomstig vermeld artikel 11-II, en zo doende hun recht op huurhernieuwing en uitwinningvergoeding hadden verloren, verworpen heeft, om reden dat gezegd artikel 11-II alleen van toepassing is wanneer de hoofdhuurder nagelaten heeft de huurhernieuwing te vragen of ze om persoonlijke redenen ziet weigeren, dat zulks ter zake het geval niet was daar de vraag tot huurhernieuwing van eiseres door de weduwe Schotte verworpen was overeenkomstig artikel 16-IV, en dat voor de toepassing van artikel 25, 6°, 3de lid, het volstaat dat de onderhuurder de huurhernieuwing aan de hoofdhuurder heeft gevraagd, zonder te

antwoorden op het middel door eiseres gehaald uit het feit dat de niet gemotiveerde weigering door de weduwe Schotte van de vraag van eiseres gebeurd was «intuitu personae», zodat de weigering steunde op een reden eigen aan de hoofdhuurster,

eerste onderdeel, terwijl de weigering van de vraag tot huurhernieuwing van eiseres, welke weliswaar gegrond was op artikel 16-IV, doch tevens geschiedde «intuitu personae» gegrond was op redenen eigen aan eiseres,

terwijl dienvolgens de echtgenoten Verhoeven - Myrthe, indien zij hun vraag tot huurhernieuwing aan de eigenares hadden gericht, daar waar de eigenares haar weigering alleen aan eiseres had genotificeerd, de huurhernieuwing konden bekomen op grond van artikel 11-II,

terwijl artikel 25, 6°, 3de lid, slechts van toepassing is wanneer de onderhuurder de door artikel 11-II bepaalde vormen heeft nageleefd, daar hij anders zijn wil tot huurhernieuwing niet regelmatig heeft uitgedrukt zoals artikel 25, eerste lid, het vereist,

tweede onderdeel, terwijl de motivering van het bestreden vonnis niet toelaat te weten of de rechter in rechte heeft willen beslissen dat, wanneer een weigering van de door de hoofdhuurder gevraagde huurvernieuwing geschiedt op grond van artikel 16-IV, zij niet geschiedt om redenen eigen aan de hoofdhuurder in de zin van artikel 11-II, ook al geschiedt die weigering «intuitu personae», dan wel of de rechter in feite heeft willen beslissen dat gezegde weigering niet «intuitu personae» geschiedde, welke onduidelijkheid ten gevolge heeft dat de motivering niet voldoet aan de vereisten van artikel 97 van de Grondwet :

Over beide onderdelen samen :

Overwegende dat eiseres, ten einde elke verdeling van de uitwinningvergoeding tussen haarzelf, als hoofdhuurster, en de echtgenoten Verhoeven, als onderhuurders, te keer te gaan in haar conclusies staande hield «dat geen uitwinningvergoeding denkbaar is als er geen uitwinning is, dat het begrip uitwinning inderdaad twee noodzakelijke bestanddelen begrijpt, ten eerste, dat er werkelijk buitenbezitstelling van de exploitatie gebeurt... ondanks het feit dat de exploitant gepoogd heeft in bezit te blijven door daartoe de door artikel 11-II, alinea 2, voorgeschreven rechtspleging na te leven»; dat eiseres in feite voorhield, wat het eerste punt betreft, dat de echtgenoten Verhoeven die eigenaars geworden waren geen uitwinning ondergaan hadden, en, wat het tweede punt betreft, dat de gemelde echtgenoten de voorgeschreven rechtspleging niet hadden nageleefd wanneer nochtans de reden van de weigering van de eigenares de hernieuwing aan eiseres toe te staan «een aan de hoofdhuurder allerhoogst eigen reden was, en wel dat de hoofdhuurder opgehouden had (aan) de eigenares te behagen, dat hij een ongewenste huurder was geworden en dat hij er uit moest om de exploitatie rechtstreeks aan de onderhuurder te kunnen toevertrouwen»;

Overwegende dat het bestreden vonnis op gepaste wijze die conclusies beantwoordt door te verklaren, met verwijzing naar de redenen van de beslissing van de eerste rechter, dat artikel 11, II, 2de lid hier niet toepasselijk is daar eiseres «de hernieuwing wel heeft aangevraagd aan de eigenares en ze niet om persoonlijke redenen geweigerd werd, doch op grond van artikel 16-IV, dit is zonder dat de eigenares zich op enige reden beroepen moest»;

Overwegende, dienvolgens, dat wjl het eerste onderdeel van het middel steunt op het verwerpen van de aanvraag tot hernieuwing om redenen die de eiseres

persoonlijk betreffen, dit onderdeel feitelijke grondslag mist ;

Overwegende dat het tweede onderdeel gesteund op de schending van artikel 97 van de Grondwet insgelijks feitelijke grondslag mist wjl het bestreden vonnis, door verwijzing naar de redenen van de beslissing van de eerste rechter, zonder dubbelzinnigheid beslist dat de eigenares, die op grond van artikel 16, IV, handelde, de aanvraag tot hernieuwing van eiseres niet verworpen had om redenen die eiseres persoonlijk betroffen ;

Dat het middel niet kan aangenomen worden ;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1382 van het Burgerlijk Wetboek, 97 van de Grondwet, en 25 van de wet van 30 april 1951 over de handelshuurovereenkomsten, gewijzigd door de wet van 29 juni 1955,

doordat het bestreden vonnis na in rechte gesteld te hebben dat de verdeling van de uitwinningvergoeding tussen de hoofdhuurster, eiseres, en de onderhuurders, verweerders echtgenoten Verhoeven, voorzien door artikel 25, 3°, derde lid, moet geschieden met inachtneming van het werkelijk nadeel dat aan elke partij berekend is door de beroving van het genot van het betwist handelshuis, en na in feite geconstateerd te hebben enerzijds dat, door het verlies van de voordelen en winsten gehecht aan het betwiste goed, eiseres evenzeer als voormelde verweerders, schade geleden heeft, en anderzijds, dat gezegde verweerders sindsdien eigenaars geworden zijn van het onroerend goed en er als dusdanig hun bedrijf gerust in voortzetten, en zonder te betwisten dat, zoals de conclusies van eiseres het staande hielden, verweerders echtgenoten Verhoeven «geen werkelijke buitenbezitstelling van de exploitatie» geleden hadden, de uitwinningvergoeding verdeeld heeft op grond van de helft voor eiseres en de helft voor vermelde verweerders echtgenoten Verhoeven,

eerste onderdeel, terwijl artikel 25 niet toelaat een deel van de uitwinningvergoeding toe te kennen aan een partij die van het genot van het handelshuis niet beroofd is en aldus geen schade heeft geleden,

terwijl, volgens gezegd artikel evenals volgens artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, er geen vergoeding wettelijk kan toegekend worden zonder een bewezen schade,

tweede onderdeel, terwijl het tegenstrijdig is enerzijds te bevestigen dat verweerders echtgenoten Verhoeven schade hebben geleden wegens beroving van het genot van het betwiste goed en hieruit af te leiden dat ze recht hebben op een deel van de uitwinningvergoeding, en anderzijds te constateren dat zij hun bedrijf in het betwiste goed rustig voortzetten, welke tegenstrijdigheid een schending uitmaakt van artikel 97 van de Grondwet,

terwijl het eveneens tegenstrijdig is te beslissen, enerzijds dat «het past tot de verdeling van de vergoeding over te gaan naar billijkheid, en met inachtneming van het werkelijk nadeel aan elke partij berekend door de beroving van het genot van het betwist handelshuis», anderzijds dat eiseres evenzeer als verweerders schade geleden heeft door het ontijdig verlies van al de door het vonnis a quo opgesomde voordelen en winsten, verder dat «verweerders in feite niet buitengewoon benadeeld werden, daar zij sindsdien eigenaars geworden zijn van het onroerend goed en er als dusdanig hun bedrijf gerust in voortzetten», en ten slotte dat «de uitwinningvergoeding billijker en redelijkerwijze tussen eiseres en verweerders echtgenoten Verhoeven kan worden verdeeld op grond van twee helften» :

Over het tweede onderdeel:

Overwegende dat het bestreden vonnis, met verwijzing naar de redenen door de eerste rechter opgegeven, beslist dat wegens de handelsonderverhuring de uitwinningsvergoeding tussen de hoofdhuurder en de onderhuurder dient verdeeld te worden «naar billijkheid en met inachtneming van het werkelijk nadeel aan elke partij berokkend door de beroving van het genot van het betwiste handelshuis»; dat, na er op gewezen te hebben dat eiseres een schade lijdt, het vervolgens vaststelt dat de echtgenoten Verhoeven «sindsdien eigenaars geworden zijn van het onroerend goed en er als dusdanig hun bedrijf gerust in voortzetten»;

Overwegende dat deze vaststelling in strijd is met de beslissing waarbij aan gemelde echtgenoten een deel van de vergoeding wordt toegekend wegens een uitwinning die zij zouden geleden hebben;

Dat dit onderdeel van het middel gegrond is;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 11-II, 25 en 27 van de wet van 30 april 1951 over de handelshuurovereenkomsten gewijzigd en aangevuld door de wet van 29 juni 1955,

doordat het bestreden vonnis de vordering van eiseres strekkende tot het veroordelen van verweerders, de echtgenoten Verhoeven, tot een vergoeding wegens het in bezit houden zonder titel van het betwiste goed sedert 1 maart 1959, verworpen heeft om reden gezegde echtgenoten, wegens het niet ontvangen van de hen toekomende uitwinningsvergoeding, kosteloos in het verhuurde goed mochten blijven,

terwijl zoals uiteengezet is in het eerste en het tweede middel het in schending is van de artikelen 97 van de Grondwet, 11, paragraaf II, 16-IV en 25 van de wet van 30 april 1951, dat het bestreden vonnis beslist heeft dat gezegde echtgenoten recht hadden op een uitwinningsvergoeding, en dienvolgens de voorwaarden bepaald door artikel 27 welke aan gezegde echtgenoten moest toelaten het betwiste goed kosteloos te blijven betrekken ten deze niet aanwezig was;

Overwegende dat tengevolge van de beslissing op het tweede middel het recht van de echtgenoten Verhoeven op de helft van de uitwinningsvergoeding terug besproken dient te worden; dat dienvolgens de beslissing waarbij gemelde echtgenoten als onderhuurders de lokalen kunnen behouden totdat hun deel van de vergoeding volledig is afbetaald, zonder enig huurgeld verschuldigd te zijn, insgelijks dient vernietigd te worden;

Om die redenen:

Vernietigt het bestreden vonnis, doch slechts in zover het, bij bevestiging van de beslissing van de eerste rechter een deel van de uitwinningsvergoeding aan de echtgenoten Verhoeven toebedeelt, en de wedereis van eiseres strekkende tot betaling van een maandelijks vergoeding van 9.883 frank afwijst en over de kosten uitspraak doet ten aanzien van eiseres en de echtgenoten Verhoeven;

Beveelt dat van dit arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt de verweerders Verhoeven tot de kosten, behalve de kosten van de voorziening gericht tegen de algemene legatarissen van wijlen de Weduwe Schotte, welke kosten ten laste zullen blijven van eiseres die tegen deze verweerders geen middel heeft doen gelden;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Rechtbank

van eerste aanleg te Brussel, zetelende in hoger beroep.

NOOT: Vergelijk in dit nummer een vonnis van de vrederechter van Harelbeke over hetzelfde vraagstuk.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 17 maart 1964.

Voorzitter: M. Belpaire.

Raadsheer-verslaggever: M. Delahaye.

Advokaat-generaal: M. Depelchin.

Inkomstenbelastingen. — Bedrijfslasten. — Omschrijving van de lasten die van de winsten van een handelsvennootschap aftrekbaar zijn.

Behalve andersluidende wetsbepaling hebben alle uitgaven van een handelsvennootschap bedrijfskarakter. In casu is dit het geval voor een gemeentebelasting op riolering en bestrating.

De opsomming van bedrijfsbelasting in artikel 26, par. 2 van de samengeordende wetten op de inkomstenbelastingen is niet beperkend.

N.V. Brouwerij Rodenbach

t/ Belgische Staat (Minister van Financiën).

Gelet op het bestreden arrest, op 24 oktober 1961 door het Hof van beroep te Gent gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 25, paragraaf 1, 1°, 26, paragrafen 1 en 3, 27, paragrafen 1 en 2, van de gecoördineerde wetten betreffende de inkomstenbelastingen, doordat het bestreden arrest beslist dat gemeentebelastingen op riolen en bestrating, zijnde taksen geïnd ter recuperatie van de kosten van aanleg of verbetering van straten, geen bedrijfsuitgaven kunnen uitmaken, daar ze niet in het leven werden geroepen in functie van de beroepsbedrijvigheid van eiseres, maar het gevolg zijn van het louter feit dat eiseres eigenares van zekere onroerende goederen is, zonder dat dient nagegaan te worden of deze wegeniswerken de venale waarde van de gronden hebben verhoogd, terwijl, eerste onderdeel, alle uitgaven, die eigen zijn aan de winstgevende bedrijvigheid van een nijverheid, van de inkomsten aftrekbaar zijn, tweede onderdeel, vermits alle activiteit en alle activa van een vennootschap geacht worden, bedrijfsactiviteit en bedrijfsactiva te zijn, alle meer- of minderwaarden van die bedrijfsactiva in aanmerking komen om het belastbaar resultaat vast te stellen, zodat herstellings- en onderhoudskosten, in verband met niet rechtstreeks tot de gewone bedrijvigheid aangewende activa, en dus ook de belastingen in verband met die activa, bedrijfsuitgaven zijn welke van de eventuele winsten moeten worden afgetrokken, derde onderdeel, het arrest, in de mate waarin het op andere beschouwingen zou steunen, niet gemotiveerd is en de conclusies van eiseres niet beantwoordt:

Overwegende dat de belastbare winsten van een nijverheidsbedrijf ingevolge artikel 27, paragraaf 1, van de gecoördineerde wetten betreffende de inkomstenbelastingen, diegene zijn welke voortvloeien uit al de gedane verrichtingen; dat gezegde winsten dienen te worden bepaald, overeenkomstig de artikelen 26, paragrafen 1 en 2, en 30 van evengenoemde wetten, op grond van hun bruto-bedrag verminderd met de be-

drijfsuitgaven, dat is de uitgaven die eigen zijn aan het uitoefenen van het bedrijf;

Overwegende dat een handelsvennootschap een rechtswezen is, uitsluitend in het leven geroepen met het oog op het uitoefenen van een winstgevende activiteit, met het gevolg dat al wat zij verkrijgt, behalve het kapitaal, een baat van haar bedrijfsactiviteit is en, na eventuele aftrek van de lasten, een aan de bedrijfsbelasting onderworpen bedrijfswinst uitmaakt; dat, behoudens andersluidende wetsbepaling, de uitgaven van zulke vennootschap een bedrijfskarakter hebben;

Overwegende dat de betaling van op riolen en bestrating geheven gemeentebelastingen onvermijdelijk is en, derhalve, tot het uitoefenen van het bedrijf noodzakelijk is in de zin van artikel 26, paragraaf 2; dat zulke belastingen weliswaar niet uitdrukkelijk voorzien worden in bovengenoemd artikel doch dat de er in voorkomende opsomming niet beperkend is, en de wetgever dergelijke belastingen niet als bedrijfsuitgave gewoerd heeft;

Overwegende dat het arrest beschouwt dat gezegde belastingen «niet in het leven geroepen werden in functie van de beroepsbedrijvigheid van eiseres maar het gevolg zijn van het louter feit dat eiseres eigenares is van langs zekere straten gelegen onroerende goederen»;

Dat nochtans, vermits een handelsvennootschap, in tegenstelling met de natuurlijke personen, niets kan bezitten dat niet dient tot de winstgevende bedrijvigheid voor de uitoefening waarvan zij ontstaan is, het feit eigenares van onroerende goederen te zijn impliceert, dat zij deze eigdommen bezit om het doel van haar bedrijf te verwezenlijken;

Dat het middel gegrond is;

Om deze redenen :

Vernietigt het bestreden arrest;

Beveelt dat melding van dit arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van beroep te Brussel.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 18 februari 1964.

Voorzitter : M. Mast.

Raadsheren : M.M. Mees en Adriaens.

Substituut-auditeur-generaal : M. Hoeffler.

Advokaat : Mr. W. Van Orshaegen.

Gemeente. — Bouwvergunningen.

Artikel 73 van de wet van 29 maart 1962 verhindert niet de regelmatigheid te betwisten van een bouwvergunning verleend op grond van de oude tekst van artikel 90, 8° van de gemeentewet; de omstandigheid dat de gemeente de herziening van het geldend plan van aanleg in uitzicht stelt doet niets af aan de verbindende aard van dit plan.

1. Fonteyne V.; 2. De Marc Yvette t./
Gemeente Deurne.

Arrest nr. 10.453.

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging

van de vergunning die op 9 augustus 1961 door het college van burgemeester en schepenen van Deurne aan Frans Galicia werd verleend, tot het bouwen van een magazijn, op het perceel gekadastraerd Sectie A, nr. 457 P 7/deel, gelegen te Deurne, Jules Steurstraat nr 11; dat uit het dossier niet blijkt en dat door de tegenpartij niet wordt beweerd dat verzoekers van de bestreden beslissing kennis hadden meer dan zestig dagen voor het instellen van het beroep;

Overwegende dat Frans Galicia op 7 juli 1961 bij het gemeentebestuur van Deurne «toelating vroeg tot verbouwen en uitbreiden van een woonhuis»; dat de aangevraagde bouwvergunning betrekking had op het bouwen van een magazijn-stapelplaats in een zone door het plan van aanleg aangemerkt als een «zone voor koeren en zone hovingen»; dat een nota dd. 15 oktober 1962 van de gemeentelijke diensten vaststelt dat de «aanvraag tot het oprichten van een magazijn achteraan... niet geheel aan het betrokken plan van aanleg beantwoordde... doch dat (het) bestuur bezig was met een wijziging van gezegd bijzonder plan en derhalve, ten einde belanghebbende reeds van dienst te kunnen zijn, toelating verleend heeft op basis van artikel 90, 8° van de gemeentewet, zonder schriftelijke voorkennis van het bestuur van de Stedebouw en dat achteraf, eens het plan van aanleg aangepast, deze situatie met het bestuur van de Stedebouw geregulariseerd kan worden»;

Overwegende dat verzoekers, wier eigendom paalt aan het perceel waarop de betwiste bouwvergunning betrekking heeft, doen gelden dat deze verleend werd in strijd met het terzake geldend bijzonder plan van aanleg;

Overwegende dat dit plan van aanleg, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 29 september 1960 het oprichten van een magazijn-stapelplaats op het perceel toebehorende aan F. Galicia, in de zone van koeren en hovingen uitdrukkelijk uitsluit; dat de bestreden bouwvergunning werd verleend met miskenning van artikel 17 van de besluitwet van 2 decemebr 1946;

Overwegende dat de tegenpartij doet gelden dat luidens artikel 73 van de wet van 29 maart 1962 de bouwvergunningen verleend op grond van de oude tekst van artikel 90, 8°, van de gemeentewet in beginsel van kracht blijven en dat een herziening van het bijzonder plan van aanleg in het vooruitzicht was en dat in de zone voor koeren en hovingen garages toegelaten zijn;

Overwegende dat artikel 73 van de wet van 29 maart 1962 verzoeker niet verhindert de regelmatigheid te betwisten van een bouwvergunning verleend op grond van de oude tekst van artikel 90, 8°, van de gemeentewet; dat de omstandigheid dat de gemeente de herziening van het geldend plan van aanleg in uitzicht stelt niets afdoet aan de verbindende aard van dit plan; dat de bouwaanvraag waarover door de bestreden rechtshandeling werd beschikt niet een garage maar een magazijn-stapelplaats betrof.

Besluit :

Artikel 1. — Het besluit d.d. 9 augustus 1961 van het college van burgemeester en schepenen van Deurne is vernietigd.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 15 januari 1964.

Voorzitter: M. Beeckmans de West Meerbeeck.

Rechters: M.M. Rey en Roevens.

Advokaat-generaal: M. Bondue.

Advokaat: Mr. G. Arts.

Bevoegdheid. — Geschillen inzake verkoop en levering op afbetalingen. — Ondertekening van een orderbriefje. — Bevoegdheid van de rechtbank van koophandel.

De geschillen inzake verkoop en lening op afbetaling vallen overeenkomstig art. 22 van de wet van 9 juli 1957 onder de bevoegdheid van de vrederechter, op voorwaarde dat de koper of de geldopnemer geen daad van koophandel heeft verricht.

Het ondertekenen van een orderbriefje is een daad van koophandel. Indien de rechtbank van koophandel en de vrederechter ieder voor een deel wegens de samenstelling van de eis zouden bevoegd zijn, moet de voorkeur gegeven worden aan de rechtbank van koophandel (artt. 37 bis 4° en 37 ter van de wet op de bevoegdheid).

De rechter van de plaats, waar het orderbriefje ondertekend is, is ratione loci bevoegd om van de eis tot betaling kennis te nemen. (verg. art. 76 wetten op de wisselbrieven en orderbriefjes.)

N.V. Hypotheek- en Beheermaatschappij Financia
t/ Potier en Bodet.

Gezien, in behoorlijke uitgifte overgelegd, het vonnis der rechtbank van koophandel te Antwerpen de dato 7 mei 1962, niet betekend, waartegen op 21 augustus 1962, binnen de wettelijke termijn, een naar vorm regelmatig beroep werd aangetekend;

Overwegende dat de oorspronkelijke vordering strekt tot betaling:

1) van 33.504 F, zijnde het bedrag van het orderbriefje onderschreven door geïntimeerden (en voor aval ondertekend door zekere heer Vogel) tot waarborg of zekerheid van de goede uitvoering van een kontrakt van verkoop op afbetaling te financieren door appellante;

2) van 3.350 F als schadevergoeding voorzien in het kontrakt op afbetaling;

Overwegende dat de eerste rechter acht dat het leningskontrakt en het orderbriefje met elkaar zodanig verbonden zijn, en de dagvaarding op beide gesteund is, dat alleen de rechtbank, die ingevolge een beschikking van openbare orde kennis kan nemen van één der twee vorderingen, over beide te samen kan oordelen; dat hij mitsdien zich onbevoegd verklaarde;

Overwegende dat de geldlening ter zake door appellante aan geïntimeerde toegestaan valt onder de toepassing der wet van 9 juli 1957; dat volgens artikel 22 van deze met de betwistingen in zake verkoop en lening op afbetaling, zoals die zijn omschreven bij de desbetreffende wet, onder de bevoegdheid van de vrederechter vallen, op voorwaarde dat de koper of geldopnemer geen daad van koophandel heeft verricht;

Overwegende dat door het onderschrijven van een orderbriefje een handelsdaad gesteld werd;

Overwegende, wat de bevoegdheid ratione materiae betreft, de vordering samengesteld zijnde, eensdeels een handelsrechtelijke aard vertoont, anderdeels een burgerrechtelijke aard;

Overwegende dat waar, zoals ter zake, de rechtbank van koophandel en de vrederechter voor een deel zouden bevoegd zijn, de rechtbank van koophandel moet verkozen worden (art. 37 bis 4 en 37 ter van de wet op de bevoegdheid);

Overwegende, wat betreft de bevoegdheid ratione loci, dat appellant terecht opmerkt dat het orderbriefje als plaats van ontstaan Antwerpen vermeldt; dat Antwerpen de plaats is waar de verplichting moet uitgevoerd worden; dat het derhalve geoorloofd was ingevolge artikel 42 van de wet op de bevoegdheid te dagvaarden voor de rechtbank van koophandel te Antwerpen;

Overwegende dat de zaak in staat is om door een en hetzelfde arrest een eindbeslissing te bekomen;

Om deze redenen:

Het Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Recht doende bij verstek ten opzichte van geïntimeerden bij gebreke te verschijnen,

Gehoord het advies van de Heer Advokaat-Generaal De Busscher ter openbare zitting.

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Dienvolgens, doet het bestreden vonnis te niet;

Opnieuw wijzende, zegt dat de rechtbank van koophandel te Antwerpen wel bevoegd was om over de eis te statueren;

De zaak tot zich trekkende, veroordeelt geïntimeerden om aan appellante te betalen de som van 33.504 F + 3.350 F, te vermeerderen met de gerechtelijke interesten;

Verwijst geïntimeerden tot de kosten van beide aanleggen.

NOOT: Verg. o.a. Hof Brussel 27 juni 1962, R.W. 1962/63, 67.

HOF VAN BEROEP TE GENT

7e Kamer. — 8 januari 1963.

Voorzitter: M. Verougstraete.

Raadsheren: M.M. De Groote en Le Fevere de ten Hove.

Advokaten: Mrs. Van Belle en van de Moortele loco Standaert.

Verzekering. — Zware fout van de verzekerde in de zin van artikel 16 van de wet op de verzekeringen.

De in artikel 16 van de wet op de verzekeringen bedoelde zware fout wordt gekenmerkt door een handeling van de verzekerde, waardoor hij bewust ten nadele van de verzekeraar de kansen op ongevallen vermeerderd op een aanzienlijke wijze, die al de normale vooruitzichten van de verzekeraar te buiten gaat.

In de onderhavige zaak was de verzekerde vrijgesproken van de telastelegging om een voertuig in dronken toestand te hebben bestuurd (zie nader het arrest).

Bekaert t./ N.V. De Noordstar en Boerhaave.

Gezien de stukken, waaronder de grosse van het aan-gevochten vonnis verleend door de rechtbank van eerste aanleg te Gent in dato 19 april 1962;

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar tijd en vorm;

Overwegende dat de appellant bij in kracht van geïjnde getreden vonnis van de correctionele rechtbank te Gent dd. 11 januari 19611 veroordeeld werd hoofdens het sturen van een voertuig na alcoholische dranken te hebben verbruikt in zodanige hoeveelheid dat het alcoholgehalte in zijn bloed minstens 1,5 gram per duizend c.c. bedroeg; dat hij echter bij hetzelfde vonnis werd vrijgesproken van de betichting een voertuig te hebben gestuurd in staat van dronkenschap;

Overwegende dat, zoals de eerste rechter met reden overwoog, uit deze vrijspraak volgt dat de vordering ongegrond is in zoverre zij gesteund is op art. 25/10 der polis, hetwelk betrekking heeft op ongevallen gebeurd op het ogenblik dat de verzekerde zich in staat van dronkenschap bevond;

Overwegende dienvolgens dat enkel dient onderzocht te worden of de appellant, buiten de niet-bewezen dronkenschap, een zware fout beging waaraan het ongeval te wijten is (art. 25/9 der polis, alsook art. 16 der wet van 11-6-1874, waarop de eis eveneens is gesteund);

Overwegende dat de bepaling van art. 25/9 der polis een loutere toepassing is van art. 16 der wet van 11-6-1874, waaruit volgt dat aan de term «zware fout» in beide teksten dezelfde draagwijdte moet worden toegekend;

Overwegende dat de zware fout, oorzaak van het ongeval, bedoeld in de gezegde wetsbepaling, gekenmerkt wordt door een handeling van de verzekerde, waardoor hij bewust, ten nadele van de verzekeraar, de kansen op ongeval vermeerdert op een aanzienlijke wijze, welke al de normale vooruitzichten van de verzekeraar te buiten gaat;

Overwegende dat in casu het bewijs niet werd geleverd dat het ongeval door een dusdanige fout werd veroorzaakt;

Overwegende dat niet wordt bewezen, en door de vrijspraak van de betichting van dronkenschap wordt uitgesloten, dat de vastgestelde alcoholintoxicatie een zodanig karakter vertoonde dat de appellant alle bekwaamheid tot sturen had verloren;

Overwegende dat evenmin bewezen is dat de appellant ervan bewust was dat zijn toestand het ongevals-risico aanzienlijk verhoogde; dat de verbalisant slechts van «lichte» alcoholintoxicatie gewaagde, en dat de bijgeroepen geneesheer vaststelde dat de gang van appellant zeker was en zijn spraak niet op dronkenschap wees;

Overwegende ten slotte dat, in tegenstrijd met de mening van de eerste rechter, het ongeval wél aan een andere omstandigheid dan de alcoholintoxicatie kan te wijten zijn; dat de appellant, ten tijde van het ongeval, slechts sedert vier maanden een auto stuurde; dat zijn wagen bij het bereiken van de bocht een tamelijk hoge snelheid ontwikkelde (zie de verklaring van Marchal: «Ik hoorde het lawaai van een voertuig dat met grote snelheid aankwam, automatisch keek ik achter mij en zag het voertuig tegen het pompje aanvliegen...»; dat het een klassieke fout is bij beginnelingen hun snelheid niet, of op onvoldoende wijze, te verminderen vooraleer zij een bocht bereiken, op gevaar af, dat hun wagen in de draai de baan niet houden kan; dat al de elementen der zaak er op wijzen dat het ongeval wél aan deze onvoorzichtigheid, welke niet noodzakelijk met alcoholintoxicatie verband houdt, te wijten is;

Overwegende dat de eis dienvolgens niet gegrond is en dat het bestreden vonnis moet worden tenietgedaan;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Ontvangt het beroep;

Verklaart het gegrond;

Doet dienvolgens het bestreden vonnis teniet en op-nieuw wijzend, verwerpt de eis als ongegrond;

Veroordeelt de gefintimeerde tot al de kosten van beide aanleggen.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE VEURNE

28 januari 1964.

Voorzitter: M. Valcke.

Rechters: M.M. Delaere en Anné.

O.M.: M. Dobbelaere.

Advokaten: Mrs. de Grave en Debra.

Strafvordering. — Rechtstreekse dagvaarding voor de correctionele rechtbank wegens onvrijwillige slagen en verwondingen, samenhangend met een overtreding, die bij de politierechter reeds aanhangig is gemaakt. — Niet ontvankelijk.

Rechtstreekse dagvaarding voor de correctionele rechtbank, wegens onvrijwillige slagen en verwondingen, in verband met een verkeersongeval; tegen dezelfde gedaagde is wegens inbreuken op het Algemeen Wegenverkeersreglement de zaak reeds bij de politierechter aanhangig gemaakt.

Nu de feiten samenhangend of ondeelbaar zijn, moest de zaak wegens inbreuken op de artt. 418-420 S.W. overeenkomstig art. 138, 6° bis (wet van 21 februari 1959) bij de politierechter worden aangebracht.

Liepskier t./ Rayec.

Overwegende dat eisers op rechtstreekse dagvaarding besluiten dat de Politierechtbank van Nieuwpoort nog niet gevat is, daar de rechtstreeks dagenden slechts op 12 februari 1964 voor de Politierechter moeten verschijnen;

Dat verder niets belet dat de politierechter zou oordelen over de inbreuk op de wegcode en de correctionele rechtbank over de slagen en verwondingen;

Overwegende dat ter zake de feiten samenhangend en ondeelbaar verbonden zijn;

Dat het ongeval, dat aan de basis ligt van de rechtstreekse dagvaarding reeds aanhangig is gemaakt bij de politierechter te Nieuwpoort;

Dat waar vroeger de Correctionele rechtbank steeds primeerde vanaf het ogenblik dat er lichamelijke letsels waren, dit nu veranderd is door art. 138 par. 6bis van het wetboek van strafvordering;

Dat bedoeld artikel voorziet dat waar de politierechter reeds door een zaak gevat is, en als nadien blijkt dat er toch lichamelijke letsels zijn, de zaak wel degelijk de politierechter behouden blijft;

Overwegende dat het voldoende blijkt uit de bevoordingen van bedoelde wettekst dat het in de bedoeling van de wetgever lag een einde te stellen aan de vertragingen en aan de rechtsplegingen tot regeling van rechtsmacht die vroeger ontstonden;

Overwegende dat de rechtstreekse dagvaarding had moeten betekend worden voor de politierechter die reeds door de zaak gevat is;

Dat de huidige vordering, voor deze rechtsmacht ingesteld, niet ontvankelijk is.

Gezien de artikelen 2, 11, 12, 14, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 40, 41 van de wet van 15 juni 1935; art. 190 van het wetboek van strafrechtspleging, door de heer voorzitter aangeduid;

Om deze redenen:

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak:

Verklaart de rechtstreekse dagvaarding niet ontvankelijk en veroordeelt de eisers op rechtstreekse dagvaarding tot de kosten van deze dagvaarding;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 18 februari 1964.

Voorzitter: M. Pierrard.

Referendaris: M. Van Gelder.

Advokaten: Mrs. L. Wouters loco A. Le Paige en
F. Smets loco P. Brusselseers.

Bevoegdheid. — Verkeersongeval met materiële schade aan een voertuig en lichamelijk letsel. — Bevoegdheid van de rechtbank van koophandel om kennis te nemen van de vordering tot vergoeding van de materiële schade, wanneer geen exceptie van verknoktheid wordt tegengeworpen.

In de termen van art. 12 van de wet op de bevoegdheid is geen grond te vinden voor de onbevoegdheid van de rechtbank van koophandel, wanneer door het gekwetste slachtoffer van een verkeersongeval alleen vergoeding voor materiële schade wordt gevorderd. Alleen wanneer tegen een dergelijke vordering de exceptie van verknoktheid wordt tegengeworpen moet de rechtbank van koophandel zich onbevoegd verklaren.

Somers t./ Geldof.

Gezien de geregistreerde inleidende dagvaarding d.d. 18 februari 1963 betekend;

Overwegende dat eiser hierin uiteenzet;

— dat hij op 26 augustus 1962 zijn bromfiets bestuurd te Ekeren op het verplicht rijwielpad van de Veldwijklaan, in de richting Kapelsesteenweg, en dat hij op het kruispunt met de Tulpenlaan in aanrijding kwam met de personenauto, bestuurd door verweerder, die de Veldwijklaan opgereden kwam;

— dat verweerder de artikelen 15 en 17bis van de wegcode overtrad en aansprakelijk is op grond van de artikelen 1382 e.v. B.W.;

— dat hij derhalve de schade dient te vergoeden, die, gebruikderving inbegrepen, 4.765 F bedraagt;

I. Bevoegdheid.

Overwegende dat verweerder de onbevoegdheid van de Rechtbank opwerpt, daar uit het strafdossier blijkt dat eiser lichamelijke letsels opliep;

Overwegende dat, volgens verweerder, de Rechtbank zelfs onbevoegd zou zijn indien, zoals in casu, eiser geen vergoeding vordert voor die lichamelijke letsels (H.v.B. Brussel, 25 juni 1960, R.G.A.R. 1961, nr. 6688);

Overwegende dat volgens eiser, art. 12 laatste alinea van de wet van 27 maart 1891 aan de Rechtbank van Koophandel het recht ontzegt kennis te nemen van geschillen die tot voorwerp hebben de vergoeding tot

herstel der schade, ontstaan hetzij door dood, hetzij door lichamelijke letsels, terwijl in casu de gevorderde vergoeding haar ontstaan vindt in het louter materieel feit van de botsing;

Overwegende dat de Rechtbank in die hypothese dus wel bevoegd zou zijn;

Overwegende dat art. 12 van de wet op de bevoegdheid van 25 maart 1876 o.m. voorziet dat de Rechtbanken van Koophandel in geen geval mogen kennis nemen van de geschillen, die tot voorwerp hebben de herstelling van de schade door de dood van een persoon, of door lichamelijk letsel of ziekte veroorzaakt;

Overwegende dat deze tekst duidelijk en absoluut is, doch men er uit moet afleiden dat een geschil dat tot voorwerp heeft, de herstelling van de schade, die niet is ontstaan hetzij door dood, hetzij door lichamelijke letsels of ziekte, wel voor de Rechtbank van Koophandel mogen gebracht worden, wanneer deze volgens het gemeen recht bevoegd zou zijn;

Overwegende dat de wetgever heeft willen vermijden dat een uitzonderingsrechtbank als de Rechtbank van Koophandel zich zou inlaten met een schadeloosstelling, waarvan aan de basis ligt, een overlijden, een ziekte of een kwetsuur en waarover uitsluitend de burgerlijke rechtbank moet kunnen oordelen;

Overwegende dat dit overigens ten overvloede blijkt uit de toelichting, door de toenmalige Minister van Justitie, Jules Lejeune, gegeven in volgende bewoordingen: «... toute instance tendant à la réparation d'un dommage causé par une mort d'homme ou par une lésion corporelle ou une maladie, est du ressort de la juridiction civile, encore que l'action se fonde sur une responsabilité ou une garantie née d'un acte de commerce. Quelles que soient les circonstances qui donnent lieu aux procès de ce genre, la juridiction civile est mieux préparée que la juridiction consulaire à l'examen des questions qu'ils soulèvent». (Pasinomie 1891, p. 170) (Les Nouvelles, Procédure civile, T I, § 696);

Overwegende dat dus zeer klaarblijkelijk de wet nergens zegt, bedoelt of impliceert dat de Rechtbank van Koophandel zich onbevoegd dient te verklaren om te oordelen over een eis, waarin slechts schadeloosstelling wordt gevorderd voor materiële schade aan een bromfiets, enkel en alleen door het loutere feit dat de eigenaar van die bromfiets, eiser, ter gelegenheid van dat ongeval een lichte kwetsuur opliep, waarvoor hij echter thans geen vergoeding vordert;

Overwegende dat nochtans de rechtspraak, in een vrij aanzienlijk aantal vonnissen en arresten, van oordeel is dat de Rechtbank van Koophandel zich in dergelijk geval onbevoegd dient te verklaren (cfr: Rb. Kh. Brussel, 25.5.1935, R.G.A.R. 1936, 2021: «Il suffit pour que, par application de la loi du 27 mars 1891, la compétence du juge consulaire soit exclue, que la victime de l'accident puisse former à la suite de cet accident à la fois une demande à raison du préjudice résultant de dégâts matériels et une demande à raison du dommage résultant des lésions corporelles. La juridiction civile est donc seule compétente pour connaître de la première action, même si l'action du chef des blessures n'a pas été intentée préalablement à l'action du chef de dégâts matériels ou conjointement avec cette action».

H.v.B. Brussel, 9e K. 25.6.1960, R.W. 1960-61, kol. 283: «De Rechtbank van Koophandel is onbevoegd om kennis te nemen van een vordering tot herstel van een uit een verkeersongeval voortvloeiende schade wanneer tijdens ditzelfde ongeval een der proces-partijen gekwetst werd, ook wanneer deze partij uitdrukkelijk van haar aanspraken op vergoeding deswege zou heb-

ben afgezien. De absolute termen van art. 12 van de wet van 25 maart 1876, aangevuld door de wet van 27 maart 1891, staan in de weg voor een soortgelijke uitbreiding van de bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel, die dan door de willekeur van een der partijen zou kunnen bepaald worden». — H.v.B. Brussel, 9e K. 25.6.1960 (tweede arrest in zelfde zin). — R.W. 1960-61, kol. 286, (Rb. Kh. Brussel 27.1.1961, J.C.B., 1961, 73+bs.; Rb. Kh. Brussel, 2.11.1961, J.C.B., 1961, 133);

Overwegende dat deze rechtspraak klaarblijkelijk is ingegeven door de volkomen gewettigde bekommernis om het niet denkbeeldige gevaar dat iemand die tegelijkertijd lichamelijke en materiële schade heeft geleden, aanvankelijk voor de Rechtbank van Koophandel vergoeding zou vorderen van zijn betrekkelijk geringe materiële schade, en zich nadien, steunend op het definitief geworden vonnis van de Rechtbank van Koophandel betreffende de aansprakelijkheid, tot de Rechtbank van eerste Aanleg zou wenden om vergoeding voor de lichamelijke schade te verkrijgen; (cfr. G. Moyaert «De bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel, inzake vorderingen hebbende als voorwerp vergoeding van schade veroorzaakt door ongevallen en de betekenis van art. 12, 1° der wet van 25 maart 1876» R.W. 1952-53, kol. 192 en 193;

Overwegende dat deze gewettigde vrees echter geen reden schijnt om de wettekst een uitbreiding te geven die er niet in besloten ligt;

Overwegende dat ter zake het onderscheid tussen ernstig lichamenlijk letsel, en zeer licht lichamenlijk letsel, aan de vergoeding waarvan de eisende partij daarenboven gebeurlijk zou verzaakt hebben, niet als een afdoend juridisch criterium voorkomt om de eventuele bevoegdheid te bepalen, daar hiertoe geen enkele rechtsgrond aanwezig is; (cfr. nochtans in die zin: Moyaert, loc. cit. p. 193);

Overwegende dat M.A. Pierson (Les Nouvelles, Procédure civile, T.I., § 702) zeer terecht opmerkt dat een oplossing kan gevonden worden in de artikelen 37bis en 37ter van de wet op de bevoegdheid, te weten, in de regels aangaande de vernochtheid;

Overwegende dat echter in casu geen sprake is van vernochtheid, daar dit begrip twee vorderingen veronderstelt die hangende zijn, en niet, één vordering die hangende is en een tweede die gebeurlijk hangende zou kunnen gemaakt worden; (cfr. voor de bepaling van de vernochtheid: Les Nouvelles, Procédure civile, T.I. § 1032);

Overwegende dat Pierson dit zeer juist heeft bepaald door o.m. te schrijven: (Les Nouvelles, Procédure civile, T.I. § 702 in fine) «Cependant une réserve doit être formulée. La connexité n'entraîne qu'une faculté pour le défendeur. A défaut par lui de soulever l'exception de connexité pour demander le renvoi devant le tribunal de première instance, on pourrait admettre que le tribunal de commerce connaîtra d'une action en réparation d'un seul dommage matériel intentée indépendamment de toute action en réparation d'un dommage corporel».

Overwegende dat het derhalve niet volstaat dat de verweerder zich er toe beperkt de onbevoegdheid op te werpen, doch hij tevens de exceptie van vernochtheid zou moeten kunnen opwerpen opdat de Rechtbank van Koophandel zich onbevoegd zou dienen te verklaren;

Overwegende dat echter in casu de Rechtbank bevoegd is;

II. Ten gronde.

Overwegende dat uit de voorgebrachte strafbundel

blijkt: — dat Somers verklaarde met zijn bromfiets het verplicht rijwielpad op de Veldwijklaan te volgen, van Ekeren-station naar Kapelsesteenweg en dat op het kruispunt Tulpenlaan uit deze straat een personenwagen naderde, die de indruk gaf te zullen doorrijden, doch vlak bij het kruispunt bruusk stopte; dat hij zich, misleid door de auto, naar links had geworpen om een aanrijding te vermijden, zodat hij tegen de achterzijde van de auto terecht kwam;

— dat Geldof zegde de bromfietser gezien te hebben en onmiddellijk geremd te hebben om deze voorrang te verlenen, doch deze, ondanks het feit dat hij nog vóór de auto kon passeren, zich naar links gooide zonder noodzaak;

— dat een getuige, zekere Bels, verklaart dat de personenwagen de indruk gaf te zullen doorrijden doch plots nog stopte op het laatste ogenblik, waarbij hij toch nog gedeeltelijk over het fietspad kwam;

Overwegende dat de verbalisanten een remspoor van drie meter vonden, voortkomende van de personenwagen van verweerder;

Overwegende dat verweerder aldus door zijn onaanpaste en te hoge snelheid de prioritaire weggebruiker in verwarring bracht, zodat deze het enige manoeuvr uitvoerde dat door de omstandigheden werd ingegeven;

Overwegende dat de personenwagen inderdaad bij het stoppen, zoals uit de schets blijkt, gedeeltelijk op het fietspad stond, en alleszins vrijwel geheel op het kruispunt, waarvan immers het verplicht rijwielpad en de daarnaast liggende gelijkgrondse berm nog deel uitmaken; (cfr. artikel 2, 4, dat spreekt van de kruising van openbare wegen en niet van de kruising van rijbanen);

Overwegende dat verweerder dus te kort gekomen is aan zijn verplichting, op het kruispunt de voorrang te laten aan eiser, die van rechts kwam;

Overwegende dat de eis gegrond is en enkel de verletvergoeding terecht gedeeltelijk wordt betwist;

Overwegende dat inderdaad voor een bromfiets een verletvergoeding van 75 F per dag voldoende is en (de duur der herstellingen) lees: eiser geen bewijs overlegt wat betreft de duur der herstellingen, zodat uit dien hoofde slechts één dag kan worden toegestaan, terwijl uit de aard van de schade wel mag afgeleid worden dat de bromfiets buiten gebruik is geweest, zodat drie dagen wachttijd kunnen worden toegekend, hetzij samen vier dagen 75 F of 300 F;

Overwegende dat de tegeneis niet gegrond is;

Om die redenen:

De Rechtbank maakt melding van de toepassing van art. 2 van de wet van 15 juni 1935.

Verklaart zich bevoegd;

Recht doende op de hoofdeis, verklaart deze ontvankelijk en ten dele gegrond;

Veroordeelt dienvolgens verweerder, aanlegger op tegeneis, om aan aanlegger, verweerder op tegeneis, te betalen de som van drieduizend achthonderd vijftig frank (3.865 F), vermeerderd met de vergoedende intresten van 26 augustus 1962 af tot 18 februari 1963, de gerechtelijke intresten sedertdien en de kosten van het geding, deze tot heden aan de zijde van aanlegger, verweerder op tegeneis, begroot op zeventienhonderd negenenzestig frank (769 F);

Recht doende op de tegeneis, verklaart deze ontvankelijk doch ongegrond;

Wijst eiser op tegeneis, verweerder op hoofdeis, ervan af met verwijzing tot de kosten van de tegeneis;

VREDEGERECHT TE HARELBEKE

25 oktober 1962.

Rechter: M. Vanden Berghe.

Advokaten: Mrs. De Weerd (Antwerpen) en Mayeur.

1. **Handelshuurovereenkomst.** — Verdeling der uitzettingsvergoeding tussen de hoofdhuurder en de onderhuurder, ook al wordt de onderhuurder in feite niet uitgewonnen, omdat hij ook eigenaar is.
2. **Strafbeding.** — Geen wijziging door de rechter van de bedongen schadevergoeding wegens bierovertreding.

1. *Het bedrag der uitzettingsvergoeding wordt bepaald aan de hand van de regelmatig binnen de wettelijke termijn door de verhuurder aangehaalde reden van weigering en niet door een latere nieuwe reden.*

Artikel 28, lid 9 laat de verdeling der uitzettingsvergoeding toe tussen de hoofdhuurder en de onderhuurder.

Hoewel de onderhuurder in de onderhavige zaak in feite niet uitgewonnen werd daar hij in de loop der huurovereenkomst ook verhuurder was geworden kan de rechter de verdeling toch toepassen, gezien de dubbele hoedanigheid van de onderhuurder: eigenaar-verhuurder en onderhuurder.

2. *De beperkende bepaling van het K.B. van 28 november 1961 geldt slechts vanaf 1 november 1960. Geen wijziging van het strafbeding door de rechter (artikel 1152 B.W.).*

N.V. Brouwerij van Wintam t./ Michels-Dujardin.

Overwegende dat globaal uit de door partijen verstrekte uitleg blijkt dat aanlegster op 1 september 1953 jegens de toenmalige eigenaars ervan een te Harelbeke gelegen handelshuis (café) in huur nam;

dat zij hetzelfde daarop aan verweerders onderverhuurde en dat deze laatsten in 1955, ingevolge aankoop, eigenaars van ditzelfde goed werden, zodat de onderlinge verhoudingen tussen partijen sedertdien in grote trekken de volgende waren:

— aanlegster was enerzijds hoofdhuurster jegens verweerders van het bedoelde goed en moest hen uit dien hoofde een maandelijks huurprijs betalen van 2.000 F;

— van een andere kant had zij jegens dezelfde verweerders ook de hoedanigheid van verhuurster en moesten verweerders haar in dit verband, als onderhuurders, een maandelijks huurprijs betalen van 1.750 F (ongeacht de bijkomende verplichting alleen door de brouwerij geleverde dranken in het goed te debiteren);

Overwegende dat voorts blijkt: 1) dat aanlegster op 17 mei 1961, per ter post aangetekende brief en op de passende wijze, aan verweerders te kennen gegeven heeft dat zij verlangde haar recht op hernieuwing der (normaal op 31 augustus 1962 ten einde lopende) huur te laten gelden en 2) dat verweerders hierop, op 23 mei 1961, aan aanlegster hebben laten weten dat zij deze huurvernieuwing weigerden «aangezien wij persoonlijk het huis betrekken en de handel voor ons eigen gebruik willen uitbaten»...;

Overwegende dat de hier besproken vordering van aanlegster in deze omstandigheden en in eerste instantie de veroordeling van verweerders op het oog heeft in betaling ener uitwinning- of uitzettingsvergoeding ten belope van 48.000 F, hetzij een bedrag gelijk aan twee jaar huur (art. 25, 2°);

Overwegende dat aanlegster van een andere kant echter ook nog betoogt dat verweerders haar daarbij nog verschuldigd zijn:

- als schadevergoeding hoofdens herhaalde inbreuk op hun contractuele «bierversplijting» $7 \times 5000 =$ 35.000 F
- twee maand huurgeld (april en juni 1955) hetzij $2 \times 1.750 F =$ 3.500 F

of samen: 38.500 F

dat zij meteen nochtans erkent ook zelf nog aan verweerders, in hun hoedanigheid van eigenaars-verhuurders, een som verschuldigd te zijn ten belope van 21.000 F,

om in dit verband uiteindelijk nog de veroordeling te vorderen van verweerders in betaling uit dien hoofde ener bijkomende som van $(35.000 + 3.500 = 38.500 - 21.000 =)$ 17.500 F;

Wat de kwestie der uitwinning- of uitzettingsvergoeding betreft.

Overwegende dat verweerders niet betwisten dat aanlegster principieel recht op enige uitzettingsvergoeding heeft noch dat zij principieel tot betaling van een dergelijke vergoeding gehouden zijn;

Overwegende dat zij echter wel betwisten dat deze principieel aan twee jaar huur (art. 25, 2°) gelijk zou zijn;

Overwegende dat zij in dit verband nader betogen niet langer het inzicht te hebben een soortgelijke handel in het bedoelde goed uit te oefenen doch thans integendeel besloten te zijn ditzelfde een bestemming te geven die elke handelsonderneming uitsluit en het meer bepaald zelf als burgershuis te willen gebruiken; dat zij zelfs voorhouden dit alreeds te hebben gedaan en dat zij dit goed thans burgerlijk bewonen;

Overwegende dat zij dan ook stellen dat de bedoelde vergoeding hier principieel slechts, bij toepassing van het bepaalde in artikel 25, 1°, aan één jaar huur gelijk kan zijn;

Overwegende dat aanlegster deze zienswijze bestrijdt en voorhoudt dat de verhuurder, krachtens artikel 14 der handelshuurnet drie maanden tijd heeft om zijn met redenen beklede weigering tot huurhernieuwing ter kennis van de huurder te brengen en dat het recht op uitwinningvergoeding dan meteen definitief ten dezès voordele verworven is zonder dat een latere wijziging van de opgegeven weigeringsreden nog enige (ongunstige) invloed op dat verworven recht hebben kan;

Overwegende dat de redenering van verweerders hier alvast zeer eigenaardig voorkomt, vermits zij beweren thans de bedoeling te hebben het huis zelf burgerlijk te betrekken en er desniettemin mede akkoord blijken te gaan dat aanlegster in haar hoedanigheid van uitgewonnen huurster principieel recht op een vergoeding gelijk aan een jaar huur heeft,

terwijl het toch zeker voorkomt dat de verhuurder die de huurvernieuwing weigert om reden dat hijzelf het goed, zonder handelsdoeleinden, wil betrekken geen uitwinningvergoeding verschuldigd is,

zodat verweerders hier, om volledig logisch en consequent te zijn, de stelling moesten huldigen dat aanlegster geen recht op enige uitzettingsvergoeding heeft;

Overwegende dat de principiële kwestie hier echter deze is, te weten of de door de verhuurder verschuldigde uitwinningvergoeding definitief aan de hand van de door deze (in zijn antwoordbrief) opgegeven weigeringsreden moet worden berekend — hetzij of alleen de bestemming die de verhuurder uiteindelijk aan het goed geeft of die hij later beweert aan het goed te

willen geven op een definitieve wijze de hoegrootheid (of zelfs het al dan niet verschuldigd zijn van een uitwinningsvergoeding) bepaalt;

Overwegende dat het antwoord niet twijfelachtig voorkomt: de verschuldigde uitwinningsvergoeding moet worden berekend aan de hand of op basis van de regelmatig en binnen de wettelijke termijn door de verhuurder aangegeven weigeringsreden en in deze zin zal deze laatste principieel geen vergoeding verschuldigd zijn zo hij de hernieuwing weigerde om reden dat hij verlangt het goed zelf persoonlijk en werkelijk in gebruik te nemen voor zover het voorts niet mede zijn bedoeling blijkt er een soortgelijke handel in te gaan drijven (art. 16, I, 1° en 25, 2°);

hij zal principieel een vergoeding gelijk aan één jaar huur verschuldigd zijn wanneer hij « verlangt het goed te bestemmen voor een ander gebruik dan voor handel, bij toepassing van artikel 16, 2°... » enz.;

daarop is slechts één uitzondering: de vergoeding kan meer bepaald hoger liggen en is principieel gelijk aan drie jaar huur wanneer de verhuurder, zonder van een gewichtige reden te doen blijken, het voornemen op grond waarvan hij de huurder uit het goed heeft kunnen zetten niet ten gepaste tijde ten uitvoer brengt (art. 25, 3°) of wanneer de verhuurder of een nieuwe huurder, vóór het verstrijken van een termijn van twee jaar, een soortgelijke handel begint zonder dat hij hiervan aan de afgaande huurder bij diens uitwinning kennis gegeven heeft (art. 2, 6°);

Overwegende dat anders oordelen erop neerkomen zou de hele economie der handelshuurwet in het gedrang te brengen, ook al moge het juist zijn dat art. 26, 2° niet met zoveel woorden van enig verlangen of van het aangegeven inzicht gewaagt doch alleen stelt dat de vergoeding gelijk is aan twee jaar huur wanneer de verhuurder ... « een soortgelijke handel drijft in het onroerend goed »...;

Overwegende dat het hele systeem der redenopgeving in het andere geval trouwens vrijwel zonder zin of betekenis zou zijn, terwijl o.m. ook de toepassing van artikel 27 praktisch onmogelijk zou worden (zie in dit verband ook A.P.R., Tw. Huur van Handelhuizen, nr. 114 en nieuw nr. 140 - zie ook art. 25, 3° in fine);

Overwegende dat er in het raam der bestaande wetgeving misschien en hoogstens (analogisch bij wat in art. 25, 3° is voorzien) nog één andere uitzondering op de gezegde regel zou kunnen worden verdedigd: er zou wellicht kunnen worden gezegd dat de eigenaar die, zoals in casu, de huurvernieuwing weigerde om zelf dezelfde handel in het goed uit te oefenen uiteindelijk bijvoorbeeld geen uitwinningsvergoeding verschuldigd is of op teruggave daarvan aanspraak kan maken wanneer hij dat inzicht, ingevolge een gewichtige reden (zie art. 25, 3°), niet ten uitvoer kan brengen en het goed bijvoorbeeld burgerlijk gaat bewonen (vermits hij bij onmiddellijke aangifte van die weigeringsreden, normaal alleszins geen vergoeding verschuldigd was);

Overwegende dat deze zeer betwistbare stelling hier echter niet nader moet worden onderzocht vermits verweerders hier niet van enige gewichtige reden gewagen en er blijkbaar ook geen hebben om hun opgegeven inzicht niet ten uitvoer te brengen;

Overwegende dat het aldus meteen zeker voorkomt dat verweerders hier (in hun hoedanigheid van verhuurders) een uitwinningsvergoeding verschuldigd zijn die principieel twee jaar huur bedraagt en dus beloopt ter somme van 48.000 F;

Overwegende dat verweerders zich terzake nochtans ook nog, ter bestrijding van het hier besproken deel van aanleggers eis, op de in artikel 25, lid 8 en 9 voorziene bepalingen beroepen:

lid 8: Het bedrag van het uit onderverhuuring genoten huurgeld kan door de rechter geheel of gedeeltelijk worden afgetrokken van de huurprijs die tot grondslag dient van de vergoedingen bepaald in dit artikel en in artikel 16, IV.

lid 9: In geval van handelshuur kan de rechter de vergoeding verdelen tussen hoofdhuurder en onderhuurder.

Overwegende dat aanlegster hier echter alvast gelijk heeft waar zij voorhoudt dat de voorzegde, in lid 8 van art. 28 voorziene, bepaling hier, in een geval als het onderhavige, alleszins niet te pas komt noch toepasselijk is;

dat het immers duidelijk is dat deze alleen tot doel heeft te voorkomen dat de verhuurder een vergoeding zou moeten betalen berekend op een jaarlijkse huurprijs die aanzienlijk hoger is dan die van het commercieel gedeelte van het door hen verhuurde onroerend goed en dat zij alleen het geval op het oog heeft waar de beschermde huurder van het goed zelf slechts een deel daarvan gebruikt en een of meer andere delen of plaatsen aan derden onderverhuurd heeft;

Overwegende dat aanlegster voorts ook betwist dat de bepaling voorzien in lid 9 van artikel 25 hier toepasselijk zou zijn en meer bepaald betoogt dat verweerders beslist in casu geen aanspraak op een deel van de bovenbedoelde uitwinningsvergoeding kunnen maken;

Overwegende dat zij in dit verband laat gelden dat verweerders immers zelf de « oorzaak van de uitwinning » zijn en « geen schade lijden » vermits zij « de handelszaak voor zichzelf opeisen » en zij dienvolgens ook « geen enkel recht op een deel van de schadeloosstelling kunnen hebben »;

dat het ondenkbaar is dat hij die uitwint zou gaan beweren uitgewonnen te zijn en dat de uitwinningsvergoeding « toch maar alleen kan toegekend worden als forfaitaire schadevergoeding voor het verlies der handelszaak »;

Overwegende dat deze schijnbaar vrij logische redenering van aanlegster uiteindelijk nochtans niet opgaat;

dat aanlegster daarbij klaarblijkelijk over het hoofd ziet dat verweerders twee wel onderscheiden kwaliteiten hebben hetzij, van de ene kant, die van « verhuurders » en, van de andere kant, die van « onderhuurders »;

dat het past die hier duidelijk uit elkaar te houden en de zaak allicht bevattelijker wordt wanneer men een ogenblik als hypothese stelt dat het goed nog steeds aan de vroegere eigenaars zou behoren en deze in dezelfde omstandigheden de huurvernieuwing ten voordele van aanlegster zouden geweigerd hebben;

Overwegende dat het onbetwistbaar voorkomt en overduidelijk is dat de bepaling vervat in het bedoelde lid 9 in voorkomend geval toepasselijk zou (kunnen) zijn en dat verweerders gebeurlijk aanspraak op een deel der door die verhuurders verschuldigde uitzettingsvergoeding zouden kunnen maken;

Overwegende dat de toestand voor het oordeel der rechtbank thans precies dezelfde is;

dat verweerders hier van de ene kant (als verhuurders) weliswaar oorzaak van de uitwinning hetzij de « uitwinners » of « uitzetters » zijn (in welke hoedanigheid zij de uitwinningsvergoeding verschuldigd zijn) doch dat zulks niet belet dat zij van een andere kant als handelsonderhuurders qualitate qua, uitgewonnen worden (in welke hoedanigheid zij op grond van het bepaalde in lid 9 beslist aanspraak op een deel van de uitwinningsvergoeding kunnen maken);

Overwegende dat aanlegster in casu wellicht hoogstens en alleen hierom — wat zij niet doet — alle aanspraak van verweerder op een deel der (door henzelf

in hun hoedanigheid van «verhuurders» te betalen) uitzettingsvergoeding zou kunnen ontkennen wijl deze blijkbaar (zo menen wij althans) zelf nooit ten gepaste tijde of op de passende wijze, hun recht op huurvernieuwing hebben laten gelden;

Overwegende dat het uiteindelijk echter niet opgaan zou — moest het vermoeden der rechtbank op dit punt juist zijn — het aan verweerders te verwijten of het althans kwalijk te nemen dat zij, in een geval als het onderhavige, deze theoretisch absoluut verplichte regel over het hoofd hebben of zouden hebben gezien vermits deze in een geval als dit ten slotte volledig zinloos was of zou geweest zijn (tenzij wellicht in de mate dat hij precies tot doel kon hebben duidelijk en van meet af aan hun aanspraak op een deel der uitwinningvergoeding te laten gelden of dat recht hunnerzijds duidelijk te resumeren — vgl. in dit verband ook A.P.R. nieuw nr. 70 in fine);

Overwegende dat het er hier voorts alleen nog op aankomt de regel vervat in art. 25 lid 9 toe te passen;

Overwegende dat de wetgever geen aanwijzing terzake der (gebeurlijke) verdeling der uitwinningvergoeding geeft;

dat de rechtsleer het erover eens is dat de rechtbank naar billijkheid oordelen zal of er tot verdeling aanleiding is en dat hij in dezelfde geest vrij het deel vaststelt dat respectievelijk aan de hoofd- en de onderhuurder toekomt (A.P.R. nr. 150bis, studie Paternostri in T.v.V., Jrg. 1955, p. 277);

Overwegende dat er hier naar het oordeel der rechtbank beslist aanleiding bestaat om tot verdeling der uitwinningvergoeding van 48.000 F tussen de hoofd- en de onderhuurder over te gaan;

Overwegende dat het echter moeilijker lijkt het bedrag te bepalen dat billijkheidshalve aan ieder van hen toekomt des te meer dat partijen ons terzake zeer weinig zoniet geen appreciatieelementen voorbrengen;

dat de rechtbank hier meer bepaald geen rekening ermede kon of mag houden dat verweerders sedert zij ook «verhuurders» geworden zijn, door hun onoplettendheid of door hun onbekendheid met de wet reeds heelwat strubbelingen terzake het goed hebben gekend;

Overwegende dat de door verweerders voorgedragen berekeningsbasis (zij stellen voor het aan aanlegster-hoofdhuurster toekomende deel te berekenen op basis van het verschil tussen de door deze betaalde huurprijs van 2.000 F per maand en de door hen zelf als onderhuurders betaalde huurprijs van 1750F; dit verschil is 250 F per maand en aanlegster zou in haar hoedanigheid van hoofdhuurster zgn. hoogstens aanspraak kunnen maken op, de vergoeding zgn. gelijk zijnde aan één jaar huur, $250 \times 12 = 3.000$ F) beslist niet kan aangenomen worden vermits het toch van meet af aan duidelijk is dat aanlegster als uitgewonnen hoofdhuurster bijvoorbeeld — alle andere elementen dezelfde blijvende — een grotere schade lijden zou zo het huurverschil ten haren nadele, bij veronderstelling, slechts 100 F (in plaats van 250 F) bedragen mocht terwijl deze in die veronderstelling, volgens de thesise van verweerders, slechts op een deel der vergoeding gelijk aan 12×100 of 1200 F aanspraak zou mogen maken...;

Overwegende dat het de rechtbank uiteindelijk redelijk lijkt de uitwinningvergoeding in casu te verdelen als volgt:

9/10 ten voordele van de verweerders in hun hoedanigheid van onderhuurders,

1/10 ten voordele van aanlegster in haar hoedanigheid van hoofdhuurster;

Overwegende dat de vordering van aanlegster met betrekking tot het hier besproken punt dan ook gegrond

voorkomt en slechts gegrond ten bedrage van $48.000 : 10 = 4.800$ F;

Wat het overige der vordering betreft.

Overwegende dat het voor het overige alvast zeker voorkomt dat verweerders theoretisch of principeel nog, als onderhuurders, de over de maanden april en juni 1955 vervallen huurprijs hetzij een bedrag van $(2 \times 1.750 =) 3.500$ F aan eiseres verschuldigd zijn terwijl het van een andere kant ook niet betwist wordt dat aanlegster zelf nooit de sedert augustus 1955 door haar jegens verweerders verschuldigde maandelijkse huuropleg van $(2.000 - 1.750 =) 250$ F heeft betaald, zodat deze laatste aldus van hun kant en jegens eiseres een inschuld hebben (berekend van augustus 1955 tot en met augustus 1962) ten bedrage van $84 \text{ m.} \times 250 \text{ F} = 21.000$ F;

Overwegende dat hier alleen nog enige betwisting bestaat terzake dit deel van aanlegsters vordering dat de veroordeling op het oog heeft van verweerders in betaling ener som van 35.000 F als vergoeding wegens zogenaamde herhaalde overtreding door dezelfde verweerders van de contractueel door hen opgenomen «bierverschuldiging»;

Overwegende dat het alvast terdege blijkt dat verweerders gedurende de periode november 1956 tot september 1957 tot zes maal toe aan eiseres hetzij aan de door haar daarmede belaste deurwaarder de uitoefening van het haar contractueel voorziene toezichtrecht op de aanwezigheid van vreemde dranken heeft geweigerd terwijl een zevende maal de aanwezigheid van soortgelijke vreemde dranken werd vastgesteld;

Overwegende dat voorts blijkt dat verweerders destijds en contractueel de verplichting opnamen voor elke soortgelijke inbreuk aan eiseres ten titel van schadevergoeding een som te betalen «forfaitair vastgesteld op 5.000 F»;

Overwegende dat verweerders niet ernstig de juistheid der voornoemde feiten betwisten doch niettemin de gegrondheid of althans de volledige gegrondheid van aanlegsters eis op dit punt bekampen betogend dat het gevorderde bedrag overdreven is en zich voorts beroepend op een in 1959 tussen de vertegenwoordigers der brouwerijen en de beroepsvereniging der herbergiers afgesloten overeenkomst — wettelijk bekrachtigd bij K.B. van 28 november 1961 (B. Staatsblad, 5 januari 1962) waarbij meer bepaald voorzien wordt dat de strafbedingen verboden zijn die, in geval de brouwerijverplichting uit een huurovereenkomst voortvloeit, hoger zijn dan, per inbreuk, «een halve maand huur met een minimum van 2.000 F en een maximum van 5.000 F, verhoogd met de kosten van de vaststelling»;

Overwegende dat dezelfde overeenkomst en het bedoelde K.B. echter uitdrukkelijk voorzien dat de bedoelde bepaling (slechts van 1 november 1960 af toepasselijk is;

dat hier met deze bepaling dan ook geen rekening kan worden gehouden;

Overwegende dat de rechtbank voor het overige wel het gevoelen heeft dat het hier contractueel voorziene strafbeding zwaar en de hier gevorderde vergoeding hoog is;

dat zij echter, gelet op het bepaalde in artikel 1152, niet ertoe gerechtigd is deze te verminderen of te vermeerderen;

Overwegende dat dit deel van aanlegsters vordering dan ook als gegrond moet worden aangezien.

Overwegende dat verweerders ten slotte niet betwisten solidair jegens aanlegger gebonden te zijn.

Om deze redenen :

en rechtdoende op tegenspraak,
ontvangen wij, Vrederechter, de door aanlegster ingeleide vordering en rechtdoende omtrent het geheel der betwistingen

1. — zeggen vooreerst voor recht dat verweerders in hun hoedanigheid van uitwinnende verhuurders een vergoeding verschuldigd zijn gelijk aan twee jaar huur hetzij ten bedrage van 48.000 F;

zeggen nochtans nader dat er in casu aanleiding toe bestaat om deze vergoeding te verdelen tussen de hoofdhuurster en de onderhuurders en stellen het hier aan eerstgenoemde toekomstige aandeel vast op een tiende van het voorzeide bedrag,

veroordelen verweerders hierbij dan ook solidair in betaling aan aanlegster uit dien hoofde ener som van 4.800 F;

2. — stellen vast en zeggen voor recht

— dat verweerders principieel nog aan aanleggers verschuldigd zijn aan huurprijs een som van 3.500 F en als vergoeding wegens contractuele tekortkomingen een som van 35.000 F of samen 38.500 F;

— dat zelfde verweerders jegens aanlegster nog een inschuld hebben van 21.000 F en

veroordelen verweerders hierbij dan ook nog solidair, na compensatie, in betaling aan aanlegster ener tweede som van 17.500 F;

3. veroordelen verweerders voorts nog in betaling der gerechtelijke intresten op de voormelde bedragen en in betaling van alle kosten van dit geding, begroot op heden op 730 F en verklaren onderhavig vonnis ten slotte nog uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

NOOT: Vergelijk in dit nummer het Cassatiearrest van 3 januari 1964.

NEDERLANDSE RECHTSPRAAK

HOGE RAAD DER NEDERLANDEN

1 mei 1964.

Voorzitter : M. Wiarda.

Raadsheren : M.M. Houwing, Hülsmann,
Loeff en Beekhuis.

Advocaten : Mrs. A. G. Maris, Pels Rijcken
en Korthals Altes.

Nederlandse octrooiwet van 1910, art. 30. — In Nederland in het verkeer brengen van goederen vanuit België. — Voorwaarden.

Wanneer een handelaar een product buiten Nederland (in casu België) heeft gekocht en dit product op bestelling van in Nederland gevestigde afnemers naar deze afnemers heeft verzonden door middel van door hem hiertoe gekozen vervoerders, is art. 30 van de Nederlandse octrooiwet toepasselijk.

Het doet niet ter zake of de afnemers daardoor de eigendom van de stof verkregen dan wel deze eigendom reeds eerder verkregen hadden en het is evenmin van belang dat de afnemers de kosten van het vervoer voor hun rekening hadden genomen en dat zij de risico voor de stof tijdens het vervoer droegen.

Probel t./ Parke, Davis & Company,
Reese en Beintema-Interpharm, Centrafarm.

Overwegende, dat uit het bestreden arrest en de stukken van het geding blijkt :

dat verweerster in cassatie, hierna te noemen Parke Davis, eiseres tot cassatie en de medeverweersters, hierna respectievelijk te noemen Probel, Interpharm en Centrafarm, voor de Arrondissements-Rechtbank te Rotterdam heeft gedaagd en terzake van inbreuk op de Nederlandse octrooiën nummers 69.156 en 70.832, waarvan Parke Davis naar zij stelde houdster is, van ieder der gedaagden onder meer schadevergoeding en een verbod tot inbreuk maken voor de toekomst op straffe van betaling van een dwangsom heeft gevorderd ;

dat Parke Davis daartoe onder meer stelde :

« dat gedaagden, zonder daartoe gerechtigd te zijn, stoffen, die met toepassing der in voormelde octrooiën beschermde werkwijzen, of één dezer werkwijzen, zijn bereid, in Nederland in of voor haar bedrijf in het verkeer brengen, verder verkopen, afleveren en/of voor een of ander in voorraad hebben of gebruiken ;

dat dit met name geschiedt doordat Probel de stof of producten, waarin deze stof het werkzaam bestanddeel vormt, in Nederland in het verkeer brengt of doet brengen, terwijl deze stof en producten door Interpharm en Centrafarm eveneens worden in het verkeer gebracht respectievelijk worden verkocht en afgeleverd en/of voor een of ander in voorraad gehouden of gebruikt ; »

dat Probel, Interpharm en Centrafarm tegen deze vordering verweer hebben gevoerd, en Probel daartoe onder meer heeft gesteld, dat zij de in de dagvaarding bedoelde stoffen nimmer zelf heeft bereid, doch slechts heeft verhandeld door die stoffen in te kopen en in België weder te verkopen, onder meer aan Interpharm en Centrafarm, en dat zij, Probel, die stoffen nimmer in Nederland in het verkeer heeft gebracht, verder verkocht, afgeleverd, voor een of ander in voorraad heeft gehad of gebruikt ;

dat de Rechtbank de tegen Probel ingestelde vordering heeft afgewezen, waartoe zij onder meer overwoog :

« dat vooreerst dient te worden onderzocht, of Probel, door chlooramphenicol aan Interpharm en Centrafarm te verkopen en af te leveren, geacht moet worden, die stof hier te lande in het verkeer te hebben gebracht in de zin van artikel 30 van de Octrooiwet ;

dat volgens de Memorie van Toelichting bij genoemde Wet in het verkeer brengen van een uit het buitenland hier te lande ingevoerde, met toepassing van een geotrooieerde werkwijze bereide stof plaats vindt « bij aflevering door de eerste ontvanger hier te lande » van die stof ;

dat Probel — ongeacht de tussen partijen omstreden vraag, of zij de betrokken chlooramphenicol in België, dan wel in Nederland aan Interpharm en Centrafarm verkocht en afleverde — in ieder geval niet valt aan te merken als de eerste ontvangster hier te lande van bedoelde stof, zodat het betoog van Parke Davis, volgens hetwelk Probel die stof, door deze aan Interpharm en Centrafarm te verkopen en af te leveren, hier te lande in het verkeer zou hebben gebracht in de zin van voormeld wetsartikel, faalt ; »

dat de Rechtbank voorts in dit vonnis met betrekking tot de door Parke Davis tegen Interpharm en Centrafarm ingestelde vorderingen aan partijen bewijs heeft opgelegd ;

dat Parke Davis van dit vonnis met betrekking tot haar drie wederpartijen in hoger beroep is gekomen, waarna Probel als incidenteel appellante harerzijds ook één grief tegen het vonnis heeft opgeworpen ;

dat het Hof bij het bestreden arrest, alvorens nader

te beslissen, inlichtingen van den Octrooiraad heeft verzocht en in dit arrest onder meer heeft overwogen: «1. In incidenteel appèl heeft Probel als grief aangevoerd:

Ten onrechte heeft de rechtbank nagelaten te beslissen dat, wat er zij van het begrip «in het verkeer brengen» in artikel 30 van de Octrooiwet, daaronder nimmer kan vallen hetgeen Probel in België doet, te weten het afzonderen in haar, Probel's, magazijnen van de voor iedere afnemer bestemde goederen, door welke afzondering de eigendom dier goederen op de desbetreffende afnemer overgaat, en het feitelijk afleveren der goederen aan de vervoerder in België, die de goederen vervolgens voor rekening en risico van de afnemer naar de plaats van bestemming brengt.

«Deze grief moet reeds worden verworpen, omdat de Rechtbank, toen zij op grond van bovenvermelde overwegingen besliste dat Probel de stof hier te lande niet in het verkeer heeft gebracht, niet behoefde te beslissen of ook nog op een andere grond moest worden geoordeeld dat zulks niet door Probel is geschied.

«Deze andere grond komt echter uiteraard wel aan de orde, indien de motivering der Rechtbank onjuist zou worden bevonden.

2. «Tegen deze motivering — namelijk dat Probel niet valt aan te merken als de eerste ontvanger hier te lande van bedoelde stof en derhalve de stof niet in Nederland in het verkeer bracht — is de eerste grief van appellante in het principaal appèl gericht.

«Deze grief is gegrond. Het feit dat Probel niet was de eerste ontvanger hier te lande sluit geenszins uit, dat zij de stof hier te lande in het verkeer heeft gebracht.

Onder in het verkeer brengen in de zin van artikel 30 van de Octrooiwet 1910 Staatsblad 313 behoort immers ten aanzien van een uit het buitenland ingevoerde stof ook de eerste aflevering in Nederland te worden begrepen.

3. «Ter beantwoording van de vraag of Probel de stof in Nederland in het verkeer heeft gebracht, moet worden uitgegaan van hetgeen Probel feitelijk heeft verricht.

«Bij de pleidooien is tussen partijen komen vast te staan, dat Probel na de stof buiten Nederland te hebben gekocht deze op bestelling van in Nederland gevestigde afnemers, naar deze afnemers heeft verzonden en dus naar Nederland heeft geëxporteerd door middel van door haar hiertoe gekozen vervoerders.

«De verzending geschiedde in België, de aflevering door de vervoerders aan de afnemers geschiedde in Nederland.

«Door aldus te handelen heeft Probel de stof in Nederland doen afleveren en aldaar in het verkeer gebracht.

«Hieraan doet niet af — waarop zij zich bij haar incidenteel appèl beroept — dat Probel de naar Nederland geëxporteerde stof in haar magazijnen in België zou hebben afgezonderd, door welke afzondering de eigendom naar Belgisch recht op de afnemers zou zijn overgegaan en dat Probel de goederen feitelijk zou hebben geleverd aan de vervoerder in België die de goederen vervolgens voor rekening en risico van de afnemers naar Nederland zou hebben gebracht.

«Immers zelfs indien de eigendom der goederen in België reeds zou zijn overgegaan en zij voor rekening en risico van de afnemers zouden zijn vervoerd, dan nog heeft Probel door haar hierboven vermelde handelwijze de stof in Nederland doen afleveren en aldus in Nederland in het verkeer gebracht»;

dat Probel beroep in cassatie van dit arrest heeft ingesteld en als middel van cassatie heeft voorgedragen:

«Schending en/of verkeerde toepassing van het recht in het bijzonder van de artikelen 1, 4, 7, 8, 20, 23, 25, 30, 31, 32, 43, 54, 56 en 58 van de Octrooiwet 1910 no. 313, 1401, 1402, 1403, 1902 en 1903 van het Burgerlijk Wetboek, 1, 86, 87, 88, 91, 466 en 809 van het Wetboek van Koophandel, 46, 48, 59, 339, 343, 347, 348 en 353 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, 20 en 69 van de Wet op de Zamenstelling der Regterlijke Magt en het Beleid der Justitie en 175 van de Grondwet, door te overwegen omtrent de grief van Probel in incidenteel appèl en op grond daarvan recht te doen gelijk in voormeld arrest is omschreven, ten onrechte, (1) omdat het Hof in strijd met de wet heeft beslist, dat Probel de stof in Nederland in het verkeer heeft gebracht in de zin van artikel 30 van de Octrooiwet, althans een met de wet strijdig begrip van dat in het verkeer brengen aan zijn arrest ten grondslag heeft gelegd,

(2) aangezien, volgens de door Probel gestelde feiten, waarvan het Hof is uitgegaan, Probel, handelende gelijk zij deed, de stof vanuit België naar de bedoelde afnemers in Nederland heeft verzonden en dus naar Nederland heeft geëxporteerd door middel van door Probel hiertoe gekozen vervoerders, zulks nadat Probel de naar Nederland geëxporteerde stof in haar magazijnen in België heeft afgezonderd, door welke afzondering de eigendom naar Belgisch recht op de afnemers is overgegaan, en nadat Probel de goederen feitelijk heeft geleverd aan de vervoerder in België die de goederen vervolgens voor rekening en risico naar Nederland heeft gebracht, gelijk Probel zulks heeft gesteld,

(3) zijnde de aflevering aan de afnemers in Nederland niet een beschikking over en/of een in het verkeer brengen van de goederen, althans niet een beschikking als doen afleveren door Probel, daar de beschikking door Probel reeds — in België — had plaatsgevonden doordat de eigendom aldaar op de afnemers was overgegaan en Probel de goederen aldaar feitelijk aan de vervoerder had geleverd,

(4) hebbende althans Probel in België niet meer gedaan dan ten behoeve en/of in opdracht van de afnemers-eigenaren van de goederen het vervoer daarvan als expediteur, naar Nederland te verzorgen althans te doen plaatsvinden,

(5) terwijl het Hof althans de territoriale werking van de Octrooiwet 1910 heeft miskend en/of een in België plaatsgevonden handeling geheel althans mede heeft aangemerkt als een — in Nederland — in het verkeer brengen in de zin van bedoeld artikel 30,

(6) wordende althans uit 's Hof's arrest niet duidelijk of en waarom het afleveren van de stof in Nederland als een beschikking door Probel ten aanzien van de stof beschouwd behoort te worden en wat het verzenden van de goederen en het kiezen van de vervoerders anders inhoudt dan het afzenden en/of doen vervoeren van de goederen, en/of waarom het verzenden door Probel van de stof naar Nederland door middel van door haar gekozen vervoerders voor rekening en risico van de afnemers, nadat de eigendom in België aan de afnemers was overgegaan en de goederen feitelijk aan de vervoerders in België geleverd waren, exporteren en/of doen afleveren en/of in het verkeer brengen in de zin van bedoeld artikel 30 door Probel zou vormen, zodat 's Hof's arrest niet naar de eis der wet met redenen omkleed is, zijnde dit laatste althans het geval, omdat het Hof niet beslist heeft omtrent de door Probel aangevoerde omstandigheid dat zij de goederen feitelijk zou hebben geleverd aan de vervoerder in België en waarom Probel dan nog door haar door het Hof bedoelde handelwijze de stof in Nederland heeft doen af-

leveren en aldus in Nederland in het verkeer heeft gebracht, »;

Overwegende ten aanzien van het middel :

dat het Hof heeft vastgesteld, dat Probel, na de ten processe bedoelde stof buiten Nederland te hebben gekocht, deze stof op bestelling van in Nederland gevestigde afnemers naar deze afnemers heeft verzonden en dus naar Nederland heeft geëxporteerd door middel van door haar hiertoe gekozen vervoerders ;

dat het Hof hieruit terecht heeft afgeleid, dat Probel aldus de stof in den zin van artikel 30, lid 1, aanhef en sub a, van de Octrooiwet 1910 Staatsblad 313 in Nederland in het verkeer heeft gebracht, daar Probel, door de stof in voege als voormeld in Nederland aan haar aldaar gevestigde afnemers ter uitvoering van de vorenbedoelde koopovereenkomsten feitelijk te doen overdragen, in Nederland over de door haar aan deze afnemers verkochte stof heeft beschikt ;

dat deze feitelijke beschikking voor de toepasselijkheid van genoemd artikel 30 beslissend is ; dat dus niet ter zake doet of de afnemers daardoor den eigendom

van de stof verkregen dan wel dezen eigendom reeds eerder verkregen hadden, en evenmin van belang is, dat de afnemers de kosten van het vervoer voor hun rekening hadden genomen en dat zij de risico voor de stof tijdens het vervoer droegen ;

dat uit het voren overwogene volgt, dat het Hof de territoriale werking van de Octrooiwet niet heeft miskend en dat eveneens faalt de klacht van Probel, dat het Hof zijn beslissing niet zou hebben gemotiveerd in voege als in het zesde onderdeel van het middel is omschreven ;

dat het middel mitsdien in al zijn onderdelen ongegrond is ;

Verwerpt het beroep.

Veroordeelt eiseres tot cassatie in de kosten van het beroep, tot aan de uitspraak van dit arrest begroot : aan de zijde van Interpharm en Centrafarm tezamen op f 100,— aan verschotten en f 200,— voor salaris, en aan de zijde van Parke Davis op f 50,— aan verschotten en f 1000,— voor salaris.

INGEZONDEN BIJDRAGEN

MOETEN DE AKTEN IN STRIJD MET DE TAALWET WORDEN GEPUBLICEERD ?

Taal van de akten.

De taal van de akten en bescheiden wordt bepaald door artikel 41 § 1 der wet : het is de taal van het gebied waar de exploitatiezetel of de onderscheiden exploitatiezetels gevestigd zijn.

Het woord exploitatiezetel moet worden verstaan in de volgende betekenis : de industriële of commerciële inrichting waar de technische verhandelingen worden uitgevoerd welke door de aard van de onderneming vereist worden.

Artikel 41 onderscheidt enerzijds de akten en bescheiden voorgeschreven door de wetten en reglementen, en anderzijds de akten en bescheiden bestemd voor het personeel. De ratio legis van deze bepalingen kan gevonden worden in het verslag namens de commissie uitgebracht door de heer De Stexhe, waar men leest dat de akten voorgeschreven door de wetten en reglementen alle akten zijn die normalerwijs moeten worden gepubliceerd in de bijlagen van het Staatsblad of neergelegd ter griffie van de Rechtbank van de maatschappelijke zetel van de vennootschappen (p. 12).

De akten moeten dus opgesteld zijn in de taal van de streek zowel ten behoeve van de leden van het personeel als van alle andere belanghebbende personen, derden inbegrepen.

Het lijdt geen twijfel dat de wetgever heeft gewild dat de akten die verschijnen in het Staatsblad opgesteld zouden zijn in de taal van de streek waar de exploitatiezetel is gelegen, opdat de bewoners van deze streek de akten zouden kunnen begrijpen.

Het eerbiedigen van de taal van de streek waar de exploitatiezetel is gelegen, ten behoeve van al de personen die belang kunnen hebben om de akten te raadplegen is het duidelijk doel van de wetgever.

Gevolgen

De gevolgen van dit beginsel zijn enerzijds dat de bedrijven bepaald door de wet de verplichting hebben de akten en bescheiden op te stellen in de taal van de streek waar de exploitatiezetel is gelegen,

Indien deze verplichting niet is nagekomen zijn de administratieve handelingen en verordeningen die naar vorm of naar inhoud strijdig zijn met de bepaling van de wet, nietig krachtens artikel 51. Deze nietigheid is niet alleen een imperatieve bepaling die zich opdringt aan de partijen, ze is van openbare orde, want de gezagdragers en ambtenaren die door bevelen of handelingen de bepalingen van de wet omzeilen of pogen ongedaan te maken worden disciplinair gestraft. Bovendien is deze disciplinaire bestraffing niet overgelaten aan het oordeel van de administratieve overheid, want indien deze geen disciplinaire maatregel treft kan de koning in de plaats van die overheid de afzetting, de schorsing of de tuchtstraf uitspreken, en dezelfde macht wordt toegekend aan de gouverneur ten opzichte van het personeel der gemeenten of openbare diensten die van de gouverneur afhangen (artikel 50).

Het lijdt geen twijfel dat ook de handelingen en bescheiden der private bedrijven bepaald door de wet nietig zijn, alsmede alle administratieve handelingen tot dewelke deze handelingen aanleiding kunnen geven, en er bestaat geen tegenstrijdigheid tussen artikel 51 en artikel 52 van de wet, waar artikel 52 bepaalt dat, wanneer wordt vastgesteld dat de handelingen en bescheiden naar vorm in strijd met de beschikkingen van artikel 41 werden opgesteld, ze moeten worden vervangen door akten en bescheiden die naar de vorm regelmatig zijn.

Kortom, de akten en bescheiden die niet in de taal van de streek van de exploitatiezetel zijn opgesteld zijn nietig, ze moeten worden vervangen hetzij door het bedrijf zelf, hetzij na vruchteloze aanmaning, door de Vrederechter op verzoek van ieder belanghebbende.

Aan de nietige akte wordt dan een vertaling toegevoegd (franse tekst : au juge de paix, qui ordonnera qu'à ces actes et documents soit jointe une traduction). Het recht van ieder belanghebbende de vertaling te vorderen is een tweede bewijs van de wil van de wetgever de wettekst te beschouwen als zijnde van openbare orde.

Het is dus niet verboden de akten en bescheiden die strijdig zijn met de wet te aanvaarden ter griffie, of ze te publiceren, op voorwaarde dat er een regelmatige akte, in de taal van de streek, zou worden aan toegevoegd (jointe).

Daaruit moet men afleiden dat het publiceren van een akte die in strijd met de wet is opgesteld verboden is, behalve wanneer er een vertaling wordt aan toegevoegd.

De voorbereidende werken laten niet de minste twijfel bestaan dienaangaande, vermits in het verslag namens de commissie uitgebracht door de heer De Stexhe (blz. 13) te lezen is:

«Bovendien zullen de in de streektaal opgestelde akten of bescheiden officiële waarde hebben, zelfs indien zij oorspronkelijk in de andere taal of in de twee talen zijn opgesteld. Immers, artikel 52 bepaalt dat wanneer het document niet volgens de voorschriften is opgesteld een door een beëdigd vertaler op kosten van het betrokken bedrijf opgestelde vertaling zal worden toegevoegd».

«Verder zegt artikel 52 in fine dat de vervanging der bescheiden en handelingen uitwerking heeft op de datum van het vervangen bescheid».

«Onder dit voorbehoud is het niet verboden de boeken te houden en de bewuste akten en bescheiden op te stellen en te publiceren in twee of meer talen, op voorwaarde dat zulks in elk geval ook in de streektaal geschiedt: het zou immers onredelijk zijn geweest te verbieden een akte of een bescheid in de twee talen op te stellen wanneer het bedrijf zulks voor zijn werkzaamheden nuttig acht».

Wanneer de verslaggever zegt dat onder dit voorbehoud het niet verboden is boeken te houden of de bewuste akten en bescheiden op te stellen en te publiceren in twee of meer talen, op voorwaarde dat zulks in elk geval ook in de streektaal geschiedt, dan is het duidelijk dat dit in verband moet worden gebracht met het woord toegevoegd (jointe) vermits de toevoeging zal toelaten aan de bewoner van de streek of aan het personeelslid, naast de akte opgesteld in de andere taal, de akte te vinden in de taal van de streek die de zijne is.

Weliswaar slaat het woord toegevoegd op het neerleggen ter griffie, maar het is duidelijk af te leiden uit de bewoordingen van artikel 52 dat de neerlegging van een nietig bescheid geen gevolgen kan hebben, behalve vanaf het ogenblik waarop het nietig stuk wordt vervangen.

Inderdaad de laatste alinea van artikel 52 bepaalt dat de vervanging van de bescheiden en handelingen uitwerking heeft op de datum van het vervangen bescheid. Welk is de betekenis van deze bepaling?

1) Dat het nietig stuk geen uitwerking kan hebben zolang het niet wordt vervangen.

2) Dat vanaf de vervanging de uitwerking van het regelmatig stuk terugwerkt tot op het ogenblik van de datum van het vervangen bescheid.

Deze bepaling kan dus geenszins voor gevolg hebben een waarde te geven of een uitwerking aan het nietig stuk dat niet werd vervangen.

Daaruit volgt dat, volgens de wil van de wetgever, het publiceren van een stuk, in een enkele taal die strijdig is met de wet, verboden is. Zulk publiceren wordt alleen maar toegelaten samen met een vertaling in de taal van de streek.

Een andere stelling is in strijd met de wil van de wetgever, zoals deze duidelijk spruit zowel uit de tekst van de wet als uit de voorbereidende werken.

Het antwoord van de Minister van Justitie op de parlementaire vragen die hem werden gesteld op dit

punt laten evenmin twijfel bestaan over de draagkracht van de wet.

De heer Callebert heeft een parlementaire vraag gesteld op 27 september 1963 betreffende zes berichten van handelsvennootschappen die, volgens hem, de voorwaarden, opgelegd door artikel 41 § 1, niet hadden geëerbiedigd. De Minister van Justitie heeft geantwoord: «La loi du 2 août 1963 ne prévoit pas le contrôle de la part de l'éditeur, ni de la part du greffier qui peut cependant appliquer l'article 52 quand il constate un dépôt illégal. Messieurs les Procureurs généraux seront dès lors invités à appeler l'attention des référendaires sur leurs obligations en la matière».

(Question n. 73bis de M. Callebert du 27 septembre 1963. Questions et réponses Chambre des Représentants 1962-1963 page 1997).

De heer Van Damme heeft op 25 oktober 1963 de vraag gesteld: «Monsieur le Ministre pourrait-il me dire quelles instructions il a données au Moniteur belge pour empêcher les impérialistes flamands de se servir du Moniteur belge pour enfreindre les lois belges et continuer à imposer leur langue aux ouvriers et employés wallons?»

De Minister van Justitie antwoordt als volgt:

«La loi du 2 août 1963 ne prévoyant pas le contrôle de la part de l'éditeur, et les fonctionnaires du Moniteur belge ne pouvant, dans la plupart des cas, constater, quant à eux, la violation de l'article 41 § 1 de la loi, je me propose d'inviter Messieurs les Procureurs généraux à attirer l'attention des référendaires des tribunaux de commerce sur les obligations qui résultent de l'article 52 de la loi».

De Minister van Justitie heeft dus niet de minste twijfel overgelaten betreffende de onwettigheid van het neerleggen van stukken in een andere taal dan deze van de streek, en hij neemt aan dat de ambtenaren in vele gevallen de verkrachting van de wet niet zullen kunnen vaststellen, maar hij weerlegt geenszins de stelling van de heer Van Damme dat men het Staatsblad niet mag gebruiken om de wet te verkrachten. De Minister antwoordt alleen dat de ambtenaren deze verkrachting in de meeste gevallen niet kunnen vaststellen.

De verkrachting door de heer Van Damme aangehaald bestaat dus wel degelijk, ook in de ogen van de Minister van Justitie.

In het Rechtskundig Weekblad (1964 kol. 1595) is een studie verschenen waarin de heer Ignace Daelman onder het gezag van professor J. Ronse, voorhoudt dat de griffier in geen geval de macht heeft om regelmatige akten te weigeren, en waar hem alleen maar de macht wordt erkend om een aanmaning te richten tot de betrokkenen teneinde deze akten te doen vervangen, daar zijn bevoegdheid niet verder reikt.

Wij kunnen ons niet akkoord verklaren met deze stelling.

De akten aan de griffier afgegeven in een taal die strijdig is met de wet zijn geen regelmatige bescheiden, en de bepaling betreffende de waarde van het vervangen bescheid (artikel 52 laatste alinea) verandert niets aan de nietigheid van de stukken bepaald door de wet, en aan het verbod deze nietige stukken te publiceren of er uitwerking aan te geven.

Het is geheel de wet die alle reden van bestaan verliest ten overstaan van private bedrijven, indien op zulke wankele gronden het publiceren wordt toegelaten van nietige akten en bescheiden.

MEDEDELINGEN

Algemene Vergadering van het Verbond en Internationaal Congres van Jonge Advocaten

Programma

Maandag 31 augustus :

Vanaf 15 uur in het Gerechtsgebouw te Brussel: Ontvangst van de congressisten, Uitreiking van de bescheiden; 17 u. : Plechtige openingszitting (Gerechtsgebouw); 18 uur 30: Mis van de Heilige Geest (Kerk van de Zavel); 20 uur: Ontvangst (door de Europese Gemeenschap of door de Vrije Universiteit te Brussel).

* * *

Dinsdag 1 september :

9.30-11 uur: Vergadering van de Afdelingen (Gerechtsgebouw); 11 uur: Bijwonen der plechtige zitting van de herneming der werkzaamheden van het Hof van cassatie (Openingsrede door de Heer Procureur-Generaal). Ontvangst door het Hof van Cassatie; 13 uur: Lunch (voorzien in het kasteel van Groot-Bijgaarden); 15.30-18.30 uur: Vergadering van de Afdelingen (Gerechtsgebouw); 20-22 uur: Privé-diners bij leden van de Balie te Brussel; 22.30 uur: Ontvangst op het Stadhuis van Brussel.

* * *

Woensdag 2 september :

A) 9.30-11.30 uur: Vergadering van de Afdelingen (Gerechtsgebouw).

B) 9-12 uur: Pleitwedstrijd van het Verbond (Gerechtsgebouw).

13 uur: Lunch; 15-18 uur: A) Statutaire vergadering van de Internationale Vereniging van de Jonge Advocaten; B) Statutaire vergadering van het Verbond; C) Samengevoegde slotvergadering van het congres; 20 u.: Banket (grote wandelzaal van Gerechtsgebouw).

* * *

Donderdag 3 september :

Uitstap naar Brugge op uitnodiging van de Balie te Brugge en de Conferentie van de Jonge Balie te Brugge.

De uitstap staat open voor de congressisten van de Jonge Balies van België, de leden van de Internationale Vereniging van de Jonge Advocaten en de leden van het Verbond.

Vertrek per speciale trein. 10.30 uur: Aankomst te Brugge. Geleid bezoek aan de stad. Bezoek van een museum. Receptie; 13 uur: Lunch in het Casino te Blankenberge. Boottocht op de reien. Bezoek van het Gerechtsgebouw; 20 uur: Breugeliaanse maaltijd in de Gothische zaal van het stadhuis of in de Hallen; 23 uur: Bezichtiging van de verlichting der stad. Terugkeer naar Brussel.

Rijksuniversiteit te Groningen - Faculteit der
Rechtsgeleerdheid
Universitaire tentoonstelling te Groningen
19 - 28 juni 1964

Ter gelegenheid van het 350-jarig bestaan der Rijksuniversiteit te Groningen zal van vrijdag 19 tot en met zondag 28 juni a.s. te Groningen een universitaire tentoonstelling worden gehouden, zo door de universiteit als geheel als door haar afzonderlijke faculteiten (Godgeleerdheid, Rechtsgeleerdheid, Ge-

neeskunde, Wiskunde en Natuurwetenschappen, Letteren, Economische Wetenschappen, Sociale Wetenschappen) in het Academiegebouw, het Algemeen Provinciaal- Stads- en Academisch Ziekenhuis, Instituten en Laboratoria.

De tentoonstelling van de Faculteit der rechtsgeleerdheid zal worden gehouden in het Academiegebouw (Broerstraat) in een zaal voor het recht in het algemeen en in een voor de polemologie.

In eerstbedoelde zaal wordt door acten, boeken, foto's, kledij, modellen, platen, schilderijen, voorwerpen, enz. een overzicht gegeven van de ontwikkeling van het recht vanaf de wetgeving van Hammoerabi (± 1700 vóór Chr.) en het Mozaïsche recht (Oude Testament) via Romeinse recht vóór en na Christus, het kanonieke recht, het natuurrecht, ons oud-vaderlands recht, het oud-Pruisische en het oud-Franse recht naar de Nederlandse wetgeving van 1838; voorts van de Nederlandse rechtsontwikkeling nadien tot heden (met o.a. als typische in Groningen veel voorkomende rechtsvormen: het bekleemrecht en de rederij), óók in internationaal verband; de rechtsbedeling, de rechtspractijk en de rechtswetenschap.

In de tweede zaal, die voor de polemologie, wordt gepoogd duidelijk te maken de betekenis van het oorsprongsvraagstuk en de onmisbaarheid van een wetenschap van oorlog en vrede bij de verwerkelijking van wat men zou kunnen noemen het natuurrecht van het atoomtijdperk.

De tentoonstelling, die voor ieder kosteloos toegankelijk is (en waar naast ouderen ook jongeren, scholieren worden verwacht) is geopend des namiddags van 2 tot 6 en des avonds van 7.30 tot 10 uur (des zondags alleen des namiddags van 2-6 uur). Kosteloos vervoer van het Academiegebouw naar het genoemde ziekenhuis, de Instituten en de Laboratoria wordt verzorgd door een bus, die ieder half uur langs de diverse gebouwen rijdt.

Het op de tentoonstelling aanwezige materiaal is afkomstig van de universiteit, de universiteitsbibliotheek, het universiteitsmuseum, en voorts van archieven, musea en verdere openbare en particuliere instellingen en uit particulier bezit.

Groningen, juni 1964
Juridisch Instituut
Turftorenstraat 13.

J. Wiarda,
B.V.A. Röling.

Diplomatic Conference on the Unification of Law governing the international sale of goods.

Mededeling van het Nederlands Ministerie van Justitie, Plein 2b, 's Gravenhage, Nederland

Van 2 tot 25 april 1964 werd te 's Gravenhage een diplomatieke conferentie gehouden betreffende de unificatie van het recht inzake internationale verkoop.

Een eerste ontwerp van wet op de internationale verkoop van roerende goederen werd uitgewerkt door een comité van juristen aangesteld door het Internationaal Instituut voor Eenmaking van het Privaatrecht (Unidroit) gevestigd te Rome. Dit ontwerp werd in 1935 aangeboden aan de sekretaris-generaal van de Verenigde Naties. Dit ontwerp werd herzien en een tweede tekst werd uitgewerkt in 1939. Na de oorlog heeft de Nederlandse regering op verzoek van de Directieraad van het Instituut van 1 tot 10 november 1951 een internationale conferentie bijeengeroepen, ten einde het ontwerp van het Instituut te bespreken.

De Conferentie van 1951 heeft beslist een «speciale commissie» in het leven te roepen gelast met de herziening van het ontwerp, die zich zou steunen op de voorstellen die gedaan werden in de loop van de conferentie. Deze «speciale commissie» heeft in 1956 een verslag gepubliceerd en een nieuwe tekst van een eenvormige wet voorgelegd. De Nederlandse regering heeft desaanvaande het advies gevraagd van een groot aantal regeringen. De «speciale commissie» is opnieuw bijeengekomen in 1962 ten einde de opmerkingen van de verschillende regeringen te bestuderen. Enkele wijzigingen zijn aangebracht geworden aan de tekst van 1956, die, samen met een nota, in 1963 in definitieve vorm aan de Nederlandse regering werd aangeboden.

De Nederlandse regering heeft gemeend dat de tijd rijp was om een nieuwe diplomatieke conferentie samen te roepen.

De agenda van deze conferentie bevatte de bespreking van het ontwerp der eenvormige wet op het internationaal verkoopcontract. Het ontwerp werd voorbereid door een studiegcomité opgericht door de directieraad van het Internationaal Instituut voor Unificatie van het Privaatrecht.

Achtentwintig landen hebben aan deze conferentie deelgenomen en vier landen waren vertegenwoordigd door een observator. Waren eveneens vertegenwoordigd: de Raad van Europa, de Europese Economische Gemeenschap, de Organisatie voor Economische Samenwerking, de Conferentie van 's Gravenhage voor Internationaal Privaatrecht, het Internationaal Instituut voor Unificatie van het Privaatrecht en de Internationale Kamer van Koophandel.

Deze Conferentie, gekenmerkt door een brede geest van samenwerking, is tot een akkoord gekomen zowel aangaande de tekst van de eenvormige wet op de internationale verkoop van roerende goederen als op deze van de eenvormige wet op het tot stand komen der overeenkomsten van internationale verkoop van roerende goederen. Een conventie is aangenomen geworden voor elk van deze beide eenvormige wetten. Deze conventies voorzien dat de verdragsluitende partijen zich verbinden in hun nationale wetgeving de eenvormige wet in te voeren.

De conventies kunnen ondertekend worden van 1 juli 1964 tot 31 december 1965 bij de Nederlandse regering. De teksten zullen in juli 1964 gepubliceerd worden.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Privaatrecht, jrg. 1964 - n° 3 :

W. Van Gerven, De trustee bij internationale in de Europese rekeneenheid uitgedrukte obligatieleningen. - Overzichten van rechtspraak: J. Ronse, Vennootschappen. - W. Delva, Personen- en familierecht.

Tijdschrift voor Bestuwswetenschappen en Publiekrecht, jrg. 1964 - n° 3 :

A.J.W. Brückel, Over de Nederlandse Grondwetsher-

ziening van 1963. - A. Vander Stichelen, Het gebruik der talen inzake verordeningen. — R. Van Hooland, Bestuurssimulatie als recente vervolmakingstechniek in overheidsbeheer. — M.V. Polak, Nederland, - Cromheecke, Repertorium der provincieverhoudingen (vervolg). - F. Beirnaert, Gemeentewezenen.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1964 - n° 24 :

G.J. Scholten, Matiging van schadevergoeding door de rechter. - H.G.M. Van der Voort, Wetsontwerp installaties continentaal plat. - J.A. Kramer, Appèl van Kantongerecht op Gerechtshof in burgerlijke zaken. - L. Erades, Appèl van Kantongerecht op Gerechtshof in burgerlijke zaken. - J. M. Polak, Broederschap der Candidaat-Notarissen. - R.A.V. Baron van Haersolte, Staatsrechtelijke vraag rondom Prinses Irene.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1964 - n° 4818 :

A. Bockwinkel, Over gemeenschapsschulden en privé-schulden. - J. Wiarda, Een bezoek aan de Stichting tot bevordering der Notariële Wetenschap te Amsterdam.

Journal des Tribunaux, jrg. 1964 nr. 4452 :

M. Taquet, Le crédit professionnel en faveur de l'avocat.

Recueil de Jurisprudence du Droit Administratif et du Conseil d'état, jrg. 1964 - n° 1 :

Rechtspraak.

Mouvement Communal, jrg. 1964 - n° 5 :

J.P. Hainaur, Gestion d'affaires communes et incendie. - M. Cortenbosch, Les communes et l'expansion économique. - M. Defgnée, Importance et rôle d'une discotheque dans la vie culturelle d'aujourd'hui.

Revue de l'Administration et du droit Administratif de la Belgique, jrg. 1964, nr. 6 :

Finances publiques. — Aliénés. — Chasse. — Commission d'assistance publique. — Conseil d'Etat. — Eaux. — Etat civil. — Urbanisme. — Revue de la jurisprudence.

Recueil Dalloz, jrg. 1964, nr. 23 :

R. Verdout, La cohabitation.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"